

Täysistunto

Tiistai 24.10.2017 klo 13.59—19.29

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 142/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

14.01 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Esittelen eduskunnan käsiteltäväksi tämän vuoden kolmannen lisätalousarvion. Meidän valtiontalouden ja talouden tila on edelleen hyvin myönteinen. Tämän vuoden kasvuennuste viimeisen eli syyskuun ennusteen mukaan ennustaa 2,9 prosenttiyksikön kasvua tälle vuodelle. Muutos vuoden takaiseen on siis huomattava. Tämä tarkoittaa sitä, että työllisyys paranee tällä hetkellä, vienti vetää, investoinnit ovat lähteneet kasvuun, ja ehkä ilahduttavana elementtinä on se, että t&k-investoinnit ovat myöskin lähteneet kasvuun, mikä tarkoittaa sitä, että usko tulevaisuuteen on vahva, mutta myöskin me voimme uskoa tulevaisuuteen, koska yritykset panostavat tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Se on panostuksia tulevaisuuden työpaikkoihin, tulevaan hyvinvointiin.

Talouden hyvä vire vaikuttaa julkiseen talouteen, eli valtion velanotto on taittunut. Vielä vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa me arvioimme tämän vuoden velanoton tarpeeksi 5,6 miljardia euroa, nyt tämä on alentunut 1,1 miljardilla. Tämän vuoden velanotoksi arvioidaan nyt 4,5 miljardia euroa. On ilahduttavaa, että se on vähemmän kuin on arvioitu, mutta haluan alleviivata sitä, että se on edelleen 4,5 miljardia euroa, joka on valtava määrä rahaa tulevien veronmaksajien maksettavaksi. Ensi vuoden osalta hyvä myönteinen kehitys jatkuu. Velanoton tarpeeksi arvioidaan 3 miljardia euroa. Tämä vauhti ei kuitenkaan vielä riitä siihen, että hallitus pääsisi tavoitteeseensa, että velkaantuminen päättyisi vuonna 21. Vaikka olemmekin hyvää vauhtia matkalla kohti tämänkin tavoitteen toteutumista, se vaatii vielä tiukan finanssipolitiikan jatkamista, työn linjan jatkamista, talouskasvun pohjan vahvistamista.

Arvoisa puhemies! Meidän täytyy edelleenkin muistaa se, että suurimmat talouspolitiikan virheet tehdään yleensä nousukauden aikana. Siksi meillä ei ole nyt varaa löysäämiseen, vaan tämäkin lisätalousarvio on tehty vastuullisen talouspolitiikan hengessä. Jotain kuvaa se, että lisätalousarvion koko jakamatonta varausta ei käytetty uusiin menolisäyksiin vaan varausta säästettiin 45 miljoonaa euroa, joka siirretään ensi vuoden lisätalousarvioiden jakamattomaan varaukseen. Tämäkin päätös alleviivaa sitä, että esitys on tehty tiukkaa menokuria noudattaen. Työttömyyden alentuminen näkyy muun muassa siinä, että työttömyysmenojen pienenemisen vuoksi työttömyysturvan määrärahasoa voidaan las-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

kea 35 miljoonalla eurolla. Yhteensä nämä esitykset lisäävät valtion velanoton tarvetta 106 miljoonaa euroa. Siis kuitenkin velanoton tarve on yli miljardin pienempi kuin viime vuonna arvioitiin. Nyt me joudumme nostamaan 100 miljoonalla, mutta pysymme koko ajan kehysten puitteissa eli hallituksen oman tiukan talouspolitiikan raamin sisällä.

Suurimmat lisäyksesitykset tehdään työllisyyden ja kasvun tukemiseen. Länsi-Suomen meriklusteri on noussut yhdeksi niistä keskeisistä aloista, jotka Suomen vahvaa talouskasvua ja viennin kasvua tällä hetkellä vetävät eteenpäin. Siksi laivanrakennuksen innovaatiotukeen esitetään noin 30 miljoonan euron määrärahaa, jonka tavoitteena on tukea teollisuuden innovaatioiden ja kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamista.

Osaavan työvoiman saatavuudesta on tulossa merkittävä pullonkaula meidän kasvulle. Olisi perin onnetonta, jos tämä orastava talouden kasvu — tai vahva talouden kasvu tällä hetkellä — leikkaisi kiinni siihen, että yritykset eivät saa osaavaa työvoimaa. Tähän täsmäläkkeenä hallitus tarjoaa 10 miljoonaa euroa korkeakoulutettujen muuntokoulutukseen. Tavoitteena on se, että tämän turvin 550 opiskelijaa osallistuu muuntokoulutukseen ja työllistyy työvoimapulasta kärsiville kasvualoille. Erityisesti teknologia-alan, ICT-alan koulutuksesta on kysymys. Tämä koskee tällä hetkellä, jos katsotaan työvoiman tarvetta, erityisesti Jyväskylän ja Oulun seutuja, jos jotkut sieltä ylös nostaa. [Eduskunnasta: Entä Satakunta?]

Arvoisa puhemies! Aikaisemmassa työssäni maa- ja metsätalousministerinä opin ymmärtämään meidän viljelijöiden ja tuottajien vaikean kannattavuustilanteen ja tukalan tilanteen. Satokausi on ollut poikkeuksellisen vaikea sateiden ja kylmän ilman vuoksi. Siksi hallitus on päättänyt tukea vaikeassa tilanteessa olevia viljelijöitä 25 miljoonalla eurolla, joka kohdistetaan energiaveron palautusjärjestelmän kautta viljelijöiden tueksi. Uutta määrärahaa kohdennetaan 15 miljoonaa euroa, minkä lisäksi Makerasta kohdennetaan 10 miljoonaa euroa uudelleen. Tämä päätös tehdään täydentävässä esityksessä, mutta se heijastuu lisätalousarvioon tämän Makeran pääomituksen aikataulun muutoksena. Tämän lisäksi on tehty täsmäpanostus miljoona euroa Välitä viljelijästä -hankkeelle. Tiedämme, että kannattavuusvaikeuksissa vaikeassa tilanteessa toimivilla viljelijöillä on erittäin suuria henkisiä paineita ja vaikeuksia. Siksi tämä on otettu erityiseksi panostuksen kohteeksi.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla, kun samaan aikaan edelleenkin voidaan iloita positiivisesta talouden käänteestä, sen jatkonäkymästä — noin 2 prosenttiyksikön kasvuennusteet vuosille 18—19 sekä paraneva työllisyyskehitys, julkisen talouden vahvistuminen — niin pitää myöskin varoittaa ja muistuttaa siitä, että velkaa otetaan edelleenkin tänä vuonna yli 4 miljardia. Ensi vuodelle arvio on 3 miljardia. Työtä pitää jatkaa, ja nimenomaan työtä. Työn ensisijaisuus suomalaisen hyvinvoinnin ytimessä on se, mikä kantaa hallituksen talouspolitiikan linjaa, ja sitä me tulemme määrätietoisesti jatkamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää vastauspuheenvuoroja.

14.08 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyllä valitettavasti talouskasvusta huolimatta kohtuullisesti synkkiä pilviä ilmassa. Tänään juuri kuulimme, että hallitus ei tule pääsemään työllisyystavoitteeseensa ja alijäämän taittuminenkin on vain väliaikaista näillä näkymin.

Siksi, puhemies, on erityisen tärkeää, että hallitus näissä olosuhteissa tekee senkaltaista politiikkaa, että työllisyys paranisi ja että kasvu, jota nyt tulee, myöskin kuuluisi kaikille ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

sitä voitaisiin jakaa tasa-arvoisemmin. Siksi, puhemies, minua huolestuttaa kovasti se, että tämän hetken talouspoliittisista valinnoista hallitukselta tuntuu puuttuvan sydän. Kasvu ei todellakaan kuulu kaikille, leikkaukset heikompiosaisilta ovat tätä päivää, ja samaan aikaan rahaa tuntuu riittävän työllisyyspoliittisesti varsin tehottomiin veronkevennyksiin kaikkein hyväosaisimmille. Haluaisinkin tässä yhteydessä, ministeri Orpo, teille teroittaa: voisitteko pohtia uudestaan [Puhemies koputtaa] arvovalintoja nimenomaan sen suhteen, että tämä politiikka, eriarvoistava politiikka, käännettäisiin toiseen suuntaan?

14.10 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri, te ihan oikein totesitte, että hyvin poikkeuksellisista sääoloista johtuen maatalouden korjuuajankohta on epäonnistunut erittäin pahoin. Monet viljelijät ovat joutuneet taistelemaan tuulimyllyjä vastaan. Se on ollut sekä henkisesti että fyysisesti erittäin raskasta.

Sen tähden tulevaisuudenuskon luominen Suomen eduskunnalta ja hallitukselta on erityisen tärkeää tässä tilanteessa. Sen tähden näillä panostuksilla, jotka on tehty, voidaan rohkaista niitä ihmisiä, jotka joutuvat jäämään hyvin vähälle tämän vuoden osalta, rohkaita kuitenkin, että he valmistautuvat ottamaan vastaan uusia haasteita. Sen tähden kehittämisrahastoon ja myöskin kannattavuuteen liittyvät panostukset ovat erittäin tärkeitä. Tästä on syytä antaa [Puhemies koputtaa] tunnustus, ja toivottavasti jatkossakin pidätte huolta viljelijöistä.

14.11 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän alkuun myös tästä maatalouden kriisipaketista. Perussuomalaiset ottivat tämän vahvasti esille joitakin viikkoja sitten, ja toivottavasti myös se oli tässä innoittamassa asiaa.

Muutamia viikkoja sitten kysyin ministeri Orpolta ja pääministeriltä maahanmuuttoon liittyvien kustannuslaskelmien perään. Nehän luvattiin jo hallitusohjelmassa. Kuten huomamme täältä, lisäyksiä on 12,3 miljoonaa, ja täällä todetaan, että vastaanoton piirissä on ollut aiempaa arvioitu suurempi määrä henkilöitä. Koska me saamme nämä selvitykset? Nythän me tietyllä tavalla teemme tätä niin sanotusti vähän sokkona, kun meillä ei tunnu olevan käsitystä siitä, kuinka paljon näihin menee, ja aina sitä siirretään, viimeisin aika viisiin piti olla nytten keväällä. Kyselin tosiaan muutama viikko sitten, ja edustaja Hakkarainen kysyi myöskin, mutta emme saaneet vastausta siihen, milloin se valmistuu.

14.12 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hivenen täytyy hämmästellä kyllä edustaja Viitasen puheenvuoroa — happamilta näyttää maistuvan nämä talouskasvun hedelmät, joita nyt saadaan toisenlaisella talouspolitiikalla kuin silloin, kun valtiovarainministeri oli sosiaalidemokraateista. Silloinhan ratkaisu oli se, että fifty-fifty korotetaan veroja, ja nyt ratkaisu — kun maassamme on kokoomuslainen valtiovarainministeri — on ollut se, että kokonaisveroaste ei nouse ja työn verotusta ei kiristetä, eli on työn kautta lähdetty ajattelemaan tätä asiaa. Ja nyt, 10 vuoden tauon jälkeen, meillä on maassa laaja-alaista kasvua, kiitos tästä hyvälle talouspolitiikalle ja myös hyvälle kansainväliselle vedolle.

Haluan, arvoisa puhemies, antaa kiitosta myös siitä, että tässä otetaan suomalaisen maatalouden vaikea tilanne, poikkeuksellisen vaikea syksy, hyvin huomioon. Kiitos ministeri Lepälle lisäpanostuksesta suomalaiseen ruuantuotantoon. Se on pieni apu [Puhemies koputtaa] mutta tulee todellakin isoon hätään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

14.13 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin hyvä asia, että talous ja työllisyystilanne kehittyvät myönteiseen suuntaan, ja tästä iso kiitos tietenkin kansainvälisen talouden noususuhdanteelle, jonka imuun Suomi pääsi aivan kalkkiviivoilla. Kiitos myös Euroopan keskuspankin rahapolitiikalle, joka on estänyt ison finanssikriisin. Mutta me emme voi kuitenkaan tuudittautua tällaisiin myönteisiin ulkoisiin vipuvaikutuksiin, ja siksi huomio täytyy pistää nyt ennen kaikkea rakenteellisiin, isoihin uudistuksiin ja ennen kaikkea sellaisiin uudistuksiin, jotka lisäävät työllisyyttä.

Kysynkin valtiovarainministeri Orpolta: Hallitus on paljon puhunut siitä, että työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt, mikä on hyvä asia, mutta paljon vähemmän on puhuttu siitä, kuinka paljon työllisten määrä on kasvanut. Työllisten määrä ei ole kasvanut läheskään samassa suhteessa. Mitkä ovat ne keskeiset työllisyyspoliittiset toimet, joiden kautta työllisten määrää pystytään kasvattamaan?

14.14 Simon Elo si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suora vastaus edustaja Aallolle: Työvoimatutkimuksen mukaan työllisyys on kasvanut tällä hallituskaudella noin 34 000. Siinä on ainakin 34 000 ihmistä, jotka voivat omalla kohdallaan sanoa, että tämä nousukausi on vaikuttanut heihin positiivisesti. Jos sitten katsotaan työväkiväestötilastoja, niin työttömiä työnhakijoita on 54 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Mutta tosiaan tällä koko hallituskaudella 34 000 työllistä lisää.

Täytyy yhtyä edustaja Heinosen hämmästelyyn edustaja Viitasen puheenvuorosta. Kyllä me olemme verokriittisiä Sinisessä tulevaisuudessa, ja ymmärrän sen, että sosialistit eivät ole. Te olette punaisia päältä ja punaisia vielä sisältäkin. En tiedä, mikä hedelmä se on, kertokaa se minulle. Mutta tämän hedelmän tarina, tämä kori, ainakin alkaa oppositiossa vähitellen hahmottua, että kuka on missäkin. 1,2 miljardia euroa veronkevennyksiä tämän hallituksen ansiosta. Kyllä minä uskon, että keskiluokka siitä kiittää. Ja kun tätä vielä painotetaan pienituloisiin ja [Puhemies koputtaa] solidaarisuusvero pysyy, niin kyllä tämä on myös oikeudenmukaista.

14.15 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Elo, tuo köyhän miehen Soini: [Naurua] On niin, että on hyvä, että tämä kansainvälinen veto on tarttunut myös Suomeen. On hyvä, että hallitus ei ole omilla toimillaan sössinyt sitä ulkoista vetoa. Mutta kysymys kuuluu: onko oikein, että tässä tilanteessa, kun talousluvut kasvavat, yritysten voitot kasvavat, jaetaan isoja veronalennuksia, samaan aikaan edelleen leikataan kaikkein pienituloisimmilta suomalaisilta? Ymmärrän, että tällä lisätalousarviolla ei voida korjata niitä virheitä, joita on tehty koulutusleikkauksissa ja joita on tehty sosiaaliturvaleikkauksissa, mutta nyt on kysymys siitä, että kun budjetti ensi vuodelle tulee tämän talon käsittelyyn, niin nämä asiat pitää tässä talossa korjata, ja tämä lisätalousarvio voisi olla [Puhemies koputtaa] lähete sille.

14.16 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmassa on paljon positiivisia asioita: talous on kääntymässä, vienti vetää, ja sitä mukaa työllisyyskin paranee. Mutta meillä on yksi asia, josta meidän kaikkien tulee olla huolissamme, eli se, miten maataloussektori voi ja jaksaa. Taloudellisten mahdollisuuksien lisäksi maataloudessa on kyse maamme huoltovarmuudesta. Talouskriisit ja aseelliset konfliktit voivat hyvinkin nopeasti vähentää merkittävästi ruokatuotantoa maailmanlaajuisesti, joten emme voi tuudittautua sen varaan, että saamme hankittua halpoja elintarvikkeita ja energiaa ulkomailta kaikissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

tilanteissa. Huoltovarmuuden turvaamiseksi tarvitsemme toimivaa maataloutta, hajautettua energiantuotantoa ja elinvoimaista maaseutua. Lakkautettuja tiloja ja alas ajettua maatalous- ja elintarviketuotantoa ei nimittäin hetkessä nosteta ylös. On hyvä, että hallitus on päättänyt hätäpaketista ja myöntää 25 miljoonaa euroa lisätukea maataloudelle. Mutta riittääkö se [Puhemies koputtaa] luomaan sitä tulevaisuudenuskoa, mistä edustaja Kallikin puhui?

14.17 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä lisäbudjetissa on paljon hyviä asioita, mutta keskityn vain maatalouden osioon.

On hyvä, että se hätä, mikä kadon kohdanneilla viljelijöillä on, on nyt kuultu. Tämä kato kohtasi erityisesti Pohjois-Karjalaa, Pohjois-Savoaa, Keski-Suomea ja aluetta siitä aina Ouluun päin. Olen seisonut itse aitokauraviljelijän pellon reunalla, jossa viljelijä kertoi, että menetykset olivat noin 200 000 euroa muutaman rankkasadepäivän aikana. Siksi on tärkeää, että yritämme kohdentaa tätä apua sinne niin paljon kuin mahdollista, sinne oikeisiin kohteisiin, ja mielestäni tämä energiaveron palautus kohdistuu kohtuullisen hyvin. Sitä kohdistamista on toki vaikea tehdä, mutta on erittäin hyvä, että sitä ei tehdä leveällä pensselillä, esimerkiksi vain kaikille tukihehtaareille. Silloin siitä ei hyötyä olisi. Tärkeää on myöskin, että neuvotellaan jatkossa [Puhemies koputtaa] valtiontakauksien myöntämiseksi poikkeuksellisiin tilanteisiin järjestelmä, joka olisi nopea [Puhemies koputtaa] apu tällaisiin toimiin.

14.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talous kasvaa, leikkaukset jatkuvat, ja on aivan oikeutettu se kysymys, johon hallitus toistuvasti ei täällä vastaa, ja se on se, kuuluuko kasvu kaikille. Edustaja Elo, te viljelette näitä hedelmävertauksia. Teinä keskittyisin niihin hedelmiin, joita nyt tulee, ja kysymys on siitä, kuuluvatko ne kaikille.

Viime viikolla nähtiin, että hallitus taipui vihdoinkin ja viimein kiinteistöveron pakkonosto-aikeissa, ja nyt kun on osoitettu, että verotukseen voidaan tässä talossa tehdä muutoksia, niin, arvoisa puhemies, valtiovarainministeri Orpo, kysyn teiltä: Kuuluuko teidän mielestänne kasvu kaikille lapsiperheille? Siis ei ainoastaan niille, joiden lapset ovat päivähoidossa, vaan kaikille lapsiperheille? Meidän mielestämme kuuluu, kasvu kuuluu myös keskituloisille lapsiperheille, ja kysyn: valtiovarainministeri Orpo, sopisiko se teille, jos lapsiperheiden veronkiristys peruttaisiin täällä eduskunnassa, kuten tehtiin tälle kiinteistöveron pakkokorotukselle?

14.20 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleensä opposition osa täällä eduskunnassa on aika helppo, moititaan ja haukutaan kaikkia, mutta kun kuuntelee edustaja Viitasen ja edustaja Aallon puheenvuoroja, niin tuntuu siltä, että opposition osa onkin nyt vähän vaikeampi: talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee, kuluttajien luottamus vahvistuu, yritysten ja yrittäjien luottamus vahvistuu, eli menee tässä mielessä paremmin. Tämä ei tietystikään ole yksin maamme hallituksen ansiota, mutta on aivan epärehellistä väittää, etteikö hallituksen politiikalla, sillä, millä on luotu vakautta ja ennustettavuutta, millä on tuettu työllisyyttä ja yrittäjyyttä, olisi ollut mitään merkitystä Suomen kasvun aikaansaamisessa. Tämä työn linja, jossa pyritään siihen, että työnteon verotusta ei kiristetä, on erittäin tärkeä osa hallituksen politiikkaa ja on osoittanut onnistuneisuutensa, ja tällä linjalla on hyvä jatkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

14.21 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että maanviljelijöitä tuetaan tällä rahasummalla. Vierailin viikonloppuna Pohjois-Savossa ja muun muassa Siilinjärvellä ja kuulin siellä myös näitä tarinoita, mille tilanne tällä hetkellä maanviljelijästä tuntuu.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli syyskuussa 10 000 enemmän kuin vuosi sitten, eli nämä luvut ovat huolestuttavia.

Lisäbudjetti antaa maahanmuuttoon ja niistä aiheutuviin kustannuksiin lisäresurssia, ja kysyisin ministeriltä: Kun muun muassa Luona-yhtiö, vastaanottokeskuksia pyörittänyt yhtiö, takoi 50 miljoonan liikevaihdon tällä vastaanottokeskustoiminnallaan, niin kyllä tämä herättää kysymyksiä, että hädällä todellakin rahastetaan. Millä tavalla nyt turvataan tulevaisuudessa, että vastaavaa ei tule tapahtumaan? Onko tilannetta ruvettu seuraamaan tarkemmin? Nämä tiedot olivat tämän päivän Helsingin Sanomissa ja ovat lisänneet [Puhemies koputtaa] paljon keskustelua ja kysymyksiä herättäneet.

14.22 **Kimmo Kivelä si** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! 50-luvun pamfletisti kirjoitti rubriikilla, joka on tänäänkin ajankohtainen: "Onko maallamme malttia vaurastua?" Nyt olemme temppelein harjalla. Me voimme joko riilluttelella sählätä pallon omaan maaliin tai sitten vakauttaa kasvu-uraa, jolla olemme nyt kulkemassa.

On todella hieno asia tämä muuntokoulutus. Sitä voi sanoa jopa innovaatioksi, ja sen toivoisi laajenevan monille alueille. On totta, että tässä lisäbudjetissa, kuten varsinaisessa ensi vuoden budjetissa, on paljon toivon näköaloja vahvistavia asioita. Liian kauan olemme olleet tilanteessa, että hallituksella ei ole ollut liikkumavaraa. On vain jouduttu hoitamaan päälle kaatuvia asioita. Mutta nyt on edes vähän mahdollisuutta linjata ja sitä kautta rakentaa oikeudenmukaisuutta.

14.23 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä kovasti hehkutetaan tämän hallituksen veronkevennysten puolesta ja kehutaan niitä, täytyy kuitenkin muistaa ne kriittiset puheenvuorot — joita varmasti edustaja Heinosenkin pitäisi nyt valtiovarainvaliokunnassa pysähtyä kuuntelemaan — joita professoritasolta tulee tähän liittyen, muun muassa siitä, että toteutetut tuloveronleikkaukset kasvattivat kestävyysvajetta entisestään ja lisäsivät tarvetta sopeutustoimille hallituskauden toiselle puoliskolle. Eliikkä on myös näitä seurauksia. Ja myöskin toinen: tutkimuslaitosten arvioiden perusteella työn kysynnän kasvu ei riitä kompensoimaan veronkevennyksistä julkiselle taloudelle aiheutuvaa verotulojen laskua edes pitkällä aikavälillä. Eliikkä näillä veronkevennyksillä, jotka tehtiin vain sen vuoksi, että työntekijöiden harteille siirrettiin työnantajien sosiaalimaksuja, mikä jouduttiin kompensoimaan veronkevennyksillä, on tässä suhdannetilanteessa kestävyysvajeen kannalta negatiivisia vaikutuksia myös.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä tähän vaiheeseen debattia seuraavat puheenvuorot: Koski, Anttila ja Rinne. Sitten otamme ministerien vastauksia.

14.25 **Susanna Koski kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että vaikea sadonkorjuutilanne tunnustetaan. Niin ikään on tärkeää, että ministeri Orpo on myöskin edesauttanut ministeri Lepän työtä keskustelemalla asiasta maatalouskomissaari Hogaenin kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Tämä energiaveron palautus: Poikkeuksellisten sateiden haastamassa sadonkorjuutilanteessa myös viljojen kuivauskustannukset ovat moninkertaistuneet, ainakin kaksinkertaistuneet. Energiaveron palautus on hyvä esimerkki siitä, miten tukia voidaan kohdistaa siten, että viljelijä itse asiassa saa pitää kasvaneista kustannuksista kasvaneen veron verran itsellään. Arvoisa puhemies, haluankin nyt kysyä: Miten hallitus huomioi myös ne viljelijät, jotka eivät ole saaneet satoa korjattua lainkaan? Milloin hallitus aikoo linjata valtion takauksista poikkeuksellisessa maksuvaikeustilanteessa oleville tiloille?

14.26 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen maatalous on tänä syksynä hyvin samanlaisessa tilanteessa kuin 30 vuotta sitten, jonka hyvin muistan, syksyllä 1987. Silloin Suomen armeijakin riensi apuun korjuutalkoisiin. Suomalainen ruuantuotanto ja sen tulevaisuuden turvaaminen on meidän tämän päivän päättäjien tärkein tehtävä ilmastomuutoksen haastamassa maailmassa. Meillä ei kerta kaikkiaan ole varaa päästää ruuantuotantoa liian alas, syystä että nälkävuosista on nyt 150 vuotta ja sitä emme halua jatkossa kokea. Tätä taustaa vasten on ihan oikein, että hallitus on tarttunut toimeen, ja toivon, että jatkossa vielä seurataan hyvin tarkkaan, miten viljelijöiden taloudellinen tilanne ja ahdinko kehittyvät. Nyt pitää mukaan saada, aivan niin kuin ministeri Leppä on todennutkin, myöskin pankit, vuokranantajat, tavarantoimittajat, kaikki yhdessä auttamaan siinä taloudellisessa haasteessa, mikä siellä tiloilla tänä päivänä on. Meillä ei ole mitään muuta mahdollisuutta kuin seuraaville sukupolville säilyttää suomalaisen ruuantuotannon tulevaisuus, ja sitä nyt parhaillaan tehdään.

14.27 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen kausi on ollut erittäin poikkeuksellinen kausi myös palkkatyössä oleville ihmisille, opiskelijoille, työttömille, eläkeläisille ja lapsiperheille. Näihin ryhmiin on kohdistettu merkittäviä toimeentuloon kohdistuvia leikkauksia. Tällä hetkellä on eläkeläisiä, jotka joutuvat toteamaan, että joutuvat valitsemaan ruoan ja lääkkeitten välillä. On hyvä, että viljelijöiden hätä on huomioitu tässä lisäbudjetissa, mutta on tärkeää myös, että näitä muita ryhmiä otetaan huomioon.

Arvoisa valtiovarainministeri Orpo, haluaisin kysyä teiltä aivan samalla tavalla kuin edustaja Lindtman kysyi: Käykö se teille, että täällä eduskunnassa korjataan lapsiperheiden verotus, se verotus, jota te olette nyt kiristämässä ensi vuonna prosentin verran kaksilapsisilla perheillä. Oletteko te valmiita siihen, että eduskunta korjaa tämän asian?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt otamme ministerien vastauspuheenvuoroja. Otetaan ensin ministeri Leppä, 3 minuuttia, ja sen jälkeen ministeri Orpo.

14.28 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Herra puhemies! Yksi talouden suunnan kääntäjä on ilman muuta ollut biotalous kokonaisuudessaan, metsäteollisuuden vahva veto, ja nyt viime aikoina myöskin elintarvikkeiden osalta ja nimenomaan viennin osalta olemme saaneet hyviä uutisia. Uusia vientikohteita, vientimaita on löytynyt, ja sitä kautta se tulee nostamaan koko elintarviketaloutta. Se ei ole vielä heijastunut viljelijöille saakka, mutta sen pitää heijastua sinne asti tietenkin, ja siksi me olemme myöskin hallituksessa päättäneet uudistaa meidän elintarvikemarkkinoitamme kotimaassa, tehdä niistä oikeudenmukaisemmat. Tuo lain muutostyö ja lain uudistustyö on nyt käynnissä, ja sen tarkoitus on nimenomaan se, että se arvonlisä, jonka viljelijät tekevät, tehdään sillä lailla, että sillä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

myöskin pystytään kannattava toiminta, kannattava maatalous ja sen harjoittaminen mahdollistamaan.

Puhemies! Elintarvikkeiden huoltovarmuus on noussut erittäin voimakkaasti esille tämän vuoden aikana huoltovarmuudesta huolta kantavien tahojen osalta, ja tämä on hätähuuto siitä, että ruoantuotanto ei ole itsestäänselvyys myöskään Suomessa. Siksi siitä on huolta kannettava. Viime kädessä tässä on kysymys työstä: onko se työ täällä meillä Suomessa ja elintarvikeketjussa vai onko se jossakin muualla? Tämä ei ole pelkästään sitä, että se työ on siellä maatiloilla, vaan se on elintarviketeollisuudessa, se on koko isossa, pitkässä elintarvikeketjussa, ja siksi on tärkeää, että kannattavuudesta alkutuotannossa huolehditaan. Jos ei siellä ole kannattavuutta ja omaa ruoantuotantoa, ei meillä myöskään ole niitä työpaikkoja muualla elintarvikeketjussa. Se on päivänselvä asia.

Puhemies! Miksi hallitus valitsi tämän keinon auttaa viljelijöitä 25 miljoonan verran ja nimenomaan energiaveron palautuksen osalta? Se osuu kaikkein parhaimmalla tavalla käytettävissä olevista instrumenteista oikeaan osoitteeseen. Tarkoitus on vielä, että tämä pohja tulee vuoden 2016 energiankäytön mukaan, jolloin se vastaa myöskin siihen kysymykseen niiden tilojen osalta, joissa eivät saada korjattua lainkaan satoa tänä vuonna. Kuitenkin edellisenä vuonna he ovat sitä tehneet, ja siksi on tärkeää, että pohja on tuo vuoden 2016 energiaverotuksen pohja. Se on erittäin tärkeä asia.

Tulevaisuudenusko on myöskin tällä alalla, niin kuin kaikessa taloudessa, äärimmäisen tärkeä asia. Siksi näitä toimenpiteitä tehdään, siksi vientiponnisteluja tehdään, siksi oikeudenmukaistetaan elintarvikemarkkinoita, siksi vahvistetaan valtion takausjärjestelmää, siksi poistetaan ja yritetään nyt etsiä keinoja, joilla voitaisiin poistaa vakuutusmaksuvero, millä myöskin satovahinkovakuutuksista saataisiin houkuttelevia instrumentteja ja sitä kautta palvelutarjontaa myöskin olemaan. Eli monenlaista työtä tehdään, ja tämä tarkoittaa työtä koko elintarvikeketjun eteen, mutta se kriittinen piste on alkutuotannossa, viljelijöissä ja viljelyn kannattavuudessa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

14.31 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Nämä maahanmuuton kustannukset ovat STM:ssä valmistelussa, se työ, ja sieltä se aikanaan valmistuu. En tunne tarkempaa aikataulua.

Tämän päivän työllisyysluvuista: 56 000 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten syyskuussa, mutta se, mikä on huolenaihe, on se, että työllisten määrä kuitenkin nousee vielä liian hitaasti. Se on asia, jonka kimpussa täytyy jatkuvasti olla. Töitä on tehty. Siis ensinnäkin, kun edustaja Aalto kysyi niitä toimenpiteitä, jotta voi työllistyä ja työllisyysastetta nostaa, niin ensimmäinen on se, että olemme kilpailukykyinen. Sen eteen on tehty paljon töitä. Kilpailukyky on parantunut, kohentunut. Me olemme tehneet lukemattomia yksittäisiä toimia kauppojen aukiolosta työlainsäädännön muutoksiin. Veropolitiikka on merkittävä asia työllisyyden, kilpailukyvyn parantamisessa; iso perhevapaa uudistus, joka laitetaan liikkeelle, jolla pyritään nimenomaan työn tarjonnan ja vastaanottamisen parantamiseen; kannustinloukkuja puretaan ja niin edelleen. Tätä työtä vain täytyy jatkaa. Ei ole valmista, ei olla maalissa. Tässä suhteessa eivät ole hanskat tippuneet vaan työ jatkuu.

Edustaja Lindtman, talous kasvaa mutta leikkaukset jatkuvat. Edustaja Lindtman, oletko te valmiit oikeasti perumaan ja tinkimään finanssipolitiikan peruslinjasta tilanteesta, jossa tänä vuonna otamme 4,5 miljardia velkaa? Ensi vuoden talousarvio rakennetaan 3

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

miljardin velalla. Oletteko te todella valmiita perumaan niitä leikkauksia, joita olemme joutuneet tekemään, nyt sen kaiken työn hukkaamaan, kun talous on saatu kasvamaan ja velkaantuminen loppumaan? Te olette täällä viimeisten viikkojen aikana, kun olemme puhuneet talousarviosta, yksi kerrallaan haukkuneet jokaisen säästön. Karmeaa kuunneltavaa julkisen talouden näkökulmasta ja meidän lastemme kannalta, jotka maksavat ne las-
kut.

Edustaja Uotila, olette oikeassa, että ainakin lyhyellä tähtäimellä veronkevennykset vaikuttavat kestävyYTEEN, julkisen talouden kestävyYTEEN, mutta minä uskon vakaasti siihen, että alempi työn verotus kannustaa työntekoon, yrittämiseen ja on viime kädessä avain kestäväälle kasvulle. Minä uskon tähän veropolitiikan linjaan, ja silloin niillä maltillisilla veroratkaisuilla, joilla varmistetaan, että kenenkään työverotus ei kiristy, ollaan aivan oikealla tiellä, ja uskallan näitä kyllä voimallisesti puolustaa.

Mitä tulee sitten eläkeläisiin, niin kyllä minä myöskin kannan murhetta pienellä eläkkeellä toimeen tulevista, tai niistä ihmisistä, jotka yrittävät tulla toimeen, joilla todellakin rahat ovat tiukassa. Siksi me olemme kolmeen otteeseen nostaneet takuueläkettä, eli sen liikkumavaran puitteissa, mitä meillä vähän on, olemme juuri tähän täsmäkeinoon panostaneet.

Mitä lapsiperheisiin tulee, niin kyllä, me teimme sen valinnan. Tämä lapsivähennys ei ollut tehokas, 50 euroa per lapsi, [Puhemies koputtaa] per vanhempi vuodessa eli 200 euroa, kun keskituloisella perheellä varhaiskasvatusmaksut, jotka me valitsimme, voivat olla jopa 1 200 euroa. Erittäin järkevää politiikkaa kokonaisuutena.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme seuraavan debattikierroksen, edustaja Lindtman.

14.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan suoraan valtiovarainministerille. Ensinnäkin te kovasti puhutte jakovaarasta ja jakovarasta. Minä näen jakovaaran lähinnä siinä, kun te olette räätälöineet uusia veroetuja omille taustaryhmillesi. [Pia Viitanen: Miljoonaperinnöt!] Siinä tuntuu jakovaraa olevan, jakovara on ti-
potiessään. Suora vastaus suoraan kysymykseen: finanssipolitiikan linja. Tulemme esittämään vaihtoehtobudjetin, jossa alijäämä on pienempi kuin hallituksella. Tulemme esittämään budjetin, jossa alijäämä on pienempi kuin mitä te esitätte. Ja miten se tehdään? Se tehdään niin, että otetaan myös hyvätuloiset ja suurituloiset mukaan sopeutukseen, ja siten saamme tilaa esimerkiksi lapsiperheiden verotuksen ennalla pitämiseen, niin että perumme sen kiristuksen.

Arvoisa valtiovarainministeri Orpo, ette vastannut kysymykseen, kuuluuko kasvu kaikille lapsiperheille. Kysyn toisen kerran ja pyydän, että vastaatte välittömästi: sopiiko teille, [Puhemies koputtaa] jos eduskunnassa perutaan lapsiperheiden verotuksen kiristys?

14.36 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsiperheiden kannalta on tärkeää, että valtion velkaantuminen saadaan taitettua. Se on kaikista tärkein asia lasten ja nuorten kannalta, koska muussa tapauksessa heidän maksurasituksensa kasvaisi kohtuuttomasti. Veroaste olisi kohtuuton ja palvelut heikkoja.

On harmillista, että vasemmisto-oppositio ei ole lukenut tätä lisäbudjettiesitystä. Täällä esitetään lisää rahaa innovaatioitten tukemiseen, viennin edistämiseen, panostuksia digita-
lisaatioon, matkailun edistämiseen, ja niitten johtopäätöksenä on, että me tarvitsemme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

työttömyysmäärärahoja vähemmän tulevaisuudessa tämän lisäbudjettiesityksen mukaan. Olisitte lukeneet nämä hyvät asiat ja sillä tavalla myös antaneet tunnustusta niille toimille, mitä tehdään. Mutta lasten kannalta on tärkeää, että velkaantuminen taitetaan.

Voin myös yhtyä siihen, arvoisa puhemies, että on hyvä, että huoli maataloudesta on lähes koko salissa yhteinen, ja näin pitää ollakin. Ministeri Leppä on tehnyt ansiokasta työtä käytännön viljelijänä niitten ratkaisujen hakemiseen, jotka luovat tälle koko elintarvikeketjulle, myös alkutuotanto mukaan lukien, tulevaisuudenuskoa.

14.37 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niihin isoihin kysymyksiin siitä, että tämä hallitus politiikallaan kasvattaa tuloeroja ja rapauttaa suomalaisen koulutuksen perustaa, tämäkään lisätalousarvio ei vastaa. Täällä puhutaan siitä, mikä on lasten etu. No, kyllä lasten etu on se, että lapsille tarjotaan tasa-arvoista varhaiskasvatusta, hyvää koulutusta, ja tätä pohjaa tämä hallitus on systemaattisesti murentanut. Kasvu ei todellakaan näytä kuuluvan kaikille.

Mutta tässä on kuitenkin asia, jonka erityisesti halusin nostaa esille ja josta haluaisin hallitusta kiittää, ja se on saamelaisasioiden sovintokomissiolle annettava lisäraha. Tämä on ehdottomasti arvokas asia. Muistan, kun aikaisemmin tällä kaudella tätä hallitukselta kysyin, ja silloin tuli vielä äärimmäisen nihkeä vastaus siihen, että vihdoinkin tämä kansallinen haava saataisiin käsiteltyä. On äärimmäisen hieno asia, että 100-vuotisjuhlavuonna päästään käsittelemään myös näitä vaikeita asioita ja päästään yhdessä eteenpäin. Eli tästä kylä kiitos.

14.38 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lisätalousarviossa on rahoitusta Tampereelle tulevalle monitoimiareenalle, joka sysää sitten liikkeelle noin 500 miljoonan euron hankekokonaisuuden. Siellä on mukana toimistorakentamista, asuntorakentamista, hotellirakentamista, ja tällä kaikella on varmasti merkittävä työllistävä vaikutus. On myös otettava huomioon, että tässä rakennetaan keskelle kaupunkia. Se on tiivistämiskäytäntöä. Syntyy uusi kaupunginosa, joka ei palvele pelkästään Tamperetta tai Pirkanmaata vaan palvelee koko Suomea. Uskon, että tälle myös oppositiopuolueista löytyy tukea. Kysyn ministeri Orpolta: Onko niin, että tämän hankkeen alta ei tarvitse kaataa yhtään puuta? Onko niin, että tällä hankkeella on positiivisia matkailuvaikutuksia? Ja onko niin, että tämä on myös kulttuurihanke eikä pelkästään urheilua ja liikuntaa tukeva hanke?

14.39 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko hallituskaudella on veropäätöksinä tosiasiallisesti kasvatettu tuloeroja. Kaikkein pienituloisimmat, lapsiperheet, etuuksien varassa elävät, työttömät ja eläkeläiset sekä sairaat ovat nähneet käytännössä, mitä hallituksen politiikka tarkoittaa. Tuloerot kasvavat myös ensi vuonna. Ja juuri tätä "hienoa linjaa" — jota te hienoksi linjaksi kutsutte — olette täällä, hallituspuolueet, olleet puolustamassa. Tämä lisää eriarvoisuuskehitystä.

Ja kokoomus: jostain syystä aina, kun mainitaan sana Katainen tai Stubb, te menette piiloon. Nyt minä sanoisinkin, että eikö olisi järkevää miettiä, että kyllä siinä Kataisen ja Stubbin politiikassa jotain hyvää oli, kun viime hallituskaudella tosiasiallisesti tuloeroja kaivettiin, vaikka kokoomus oli hallituksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Lopuksi kysyn valtiovarainministeri Orpolta, kun täällä on hyvin puhuttu maatalouden hädästä: mitä mieltä te itse olette siitä, että kokoomusnuoret katsoivat, että tällaisen yhden yrittäjäryhmän tukeminen ei ole järkevää?

14.40 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lisätalous-arvio ottaa hyvin kantaa maatalouden ahdinkoon ja siihen jaksamiseen, joka viljelijäväestöllä tällä hetkellä on todella koetuksella. Täytyy kuitenkin muistaa, että peruskannattavuus on se asia, joka on se iso ongelma, niin kuin ministeri Leppä täällä toi esille, ja sen eteen pitää tehdä töitä.

Nyt tämä satohankaluus tänä syksynä on tuonut erityisen tärkeäksi sen, että jotain kriisitoimenpiteitä pitää olla. Jokainen me ymmärrämme sen, että vahingot ovat huomattavasti isommat kuin mitä valtio pystyy nyt tarjoamaan, tämä 25 miljoonaa, mutta tämä on oikea suunta ja kertoo siitä, että ollaan oikeasti tämä hätä tunnistettu myöskin täällä talossa ja erityisesti hallituksessa. Iso kiitos siitä, että ministeri Leppä, aktiiviviljelijä itsekin, on ottanut tämän problematiikan oikeasti myöskin huomioon, pikkuasioista liikkeelle lähtien. Kiitos myöskin valtiovarainministerille siitä tuntemuksesta, että hän on silloin ministerinä ollessaan aikoinaan tunnistanut tämän hädän. Hyvä kaksikko hoitamaan tätä työtä nyt eteenpäin! Mutta kysymys on, millä tavalla me oikeasti voimme sitä tulevaisuudenuskoa luoda myöskin niille tiloille, joilla nyt mietitään, [Puhemies koputtaa] kuinka tästä kannattavuushädästä päästään eteenpäin. Ilmeisesti paineet ovat aika kovat.

14.41 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lisäbudjettiesitys on hyvä. Tässä otetaan maltillisesti lisää velkaa 106 miljoonaa. Taloutemme kasvaa, ja tämä lisävelanotto käytetään hyvin. Tekes saa 40 miljoonaa lisää, ja innovaatiotukiin menee 37 miljoonaa. Maatalouden tukipaketisto, se on hyvä, 21 miljoonaa sinne hätäpakettille, miljoona Välitä viljelijästä -hankkeeseen. Ja toteaisin vain sen, että kyllä tätä maatalouden satovahinkovakuutusta täytyisi jotenkin kehittää, jotta me saisimme jonkin hyvän mallin, ettei tällaisilla hätäpaketeilla joutuisi asioita hoitamaan. Matkailuun, Matkailu 4.0 -hankkeen käynnistämiseen, 800 000 lisää, se on hyvä, ja ict-alan muuntokoulutukseen 10 miljoonaa.

Toteaisin tässä sen, että eilen oli todella hyvä tilaisuus Finlandia-talolla, missä Suomi linjasi tekoälyn ja alustatalouden aihioita, ja ne toimenpidekokonaisuudet ja esitykset, mitä siellä tehtiin, täytyisi ottaa nopeasti [Puhemies koputtaa] käsittelyyn.

14.42 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen samaa mieltä muitten edustajien kanssa, että tämä on varsin hyvä lisätalousarvio ja on paikallaan nimenomaan tämä 25 miljoonaa ja 15 miljoonaa uutta rahaa viljelijöille.

Mutta ministeri Leppä listasi aikamoisen listan erilaisia mahdollisuuksia mennä eteenpäin. Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto oli edustaja Harry Wallinin johdolla Unkarissa tänä syksynä, ja siellä esiteltiin meille uusi satovahinkorahasto, jonka rahoitukseen lain mukaan osallistuvat niin valtio kuin tietyn koon ylittävät maanviljelijätkin. Sellaisen järjestelmän rakentaminen vie tietenkin aikaa, mutta onko tämä mahdollinen ratkaisu päästä eteenpäin myös Suomessa, että lyödään jonkinlainen turvaverkko maanviljelijöille? — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

14.43 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ensinnäkin tärkeätä huomata se, että koko elintarvikeketju työllistää 340 000 suomalaista. Alkutuotannossa on vain noin 50 000, mutta muussa ketjussa sitten loput eli lähes 290 000. Tämä on äärimmäisen tärkeä työllisyyskysymys. [Eduskunnasta: He pitävät suomalaiset hengissä!] Me sosiaalidemokraatit kannatamme tätä lisätalousarviota, ja on hyvä tämä 15 miljoonaa euroa lisärahaa siihen, että voidaan auttaa ahdingossa olevia viljelijöitä. Äärimmäisen hyvä on tämä energiaverotuki kertaluontoisesti. Silloin se kohdentuu juuri niihin, joilla on nämä suurimmat kustannukset. Olimme tosiaan Unkarissa, ja siellä oli korvattu tämä satovahinkokorvausjärjestelmä — meillä se on vakuutusperustainen — rahastomallilla, johonka osallistuivat maanviljelijät ja valtio. Ehkä tätä kannattaisi miettiä myöskin meillä, niin kuin edustaja Nylund totesi.

Mutta sitten, ministeri Leppä, valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostossa olemme kuulleet asiantuntijoita, ja ensi vuoden budjetti kuitenkin leikkaa LFA-tukea. [Puhemies koputtaa] Mitä te tähän vastaatte? Poistuuko tämä ahdinko nyt tällä, vai jatkuuko se ensi vuonna, kun tätä LFA-tukea nyt vielä sitten leikataan?

14.45 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syyskuussa 2017 oli 10 000 työtöntä enemmän kuin syyskuussa 2016. Samoiten nuorten työttömyysaste oli suurempi kuin vastaavana aikana. Jäin miettimään sitä asiaa, että kun aikaisemmin tässä syksyn mittaan työministeri Lindström kertoi, että työllistämisrahoja, palkkatukirahoja on käyttämättä ja kun se perussyy on siellä, että yhdistyksille ei anneta mahdollisuuksia työllistää niin helposti kuin aikaisempina vuosina on ollut eli sitä on kiristetty, niin aikooko hallitus käydä semmoisia neuvotteluja, että helpotetaan näitä pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia siten, että heillä on mahdollisuus tehdä töitä myös yhdistyksissä paljon helpommin keinoin, jotta saadaan tätä työttömyysastetta pienemmäksi kuin mikä se on ollut aikaisempina vuosina.

14.46 **Lasse Hautala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! ProAgria on ennustanut, että kuluvan vuoden satovahinkojen kokonaismäärä on noin 100—150 miljoonaa, ja kiitän hallitusta siitä, että olitte hyvin nopeasti etsimässä ratkaisuja pahimman hädän auttamiseen. Mutta nyt kun vuoden 2016 energiankulutuksen mukaan palautetaan energiaveroja, se ei aivan kaikkia viljelijöitä tule koskemaan siinä laajuudessa kuin olisi tarve, eli se ei koske niitä tiloja, jotka rahtikuivaavat viljat, eikä myöskään sitten sellaisia, jotka käyttävät kotimaista energiaa kuivatukseen. Nyt onkin erityisen tärkeää sitten, että pohditaan jatkotoimenpiteitä ja hallitus pyrkisi edesauttamaan muun muassa sitä, että pankeista löytyisi ratkaisuja, jotka parantaisivat näiden tilojen osuutta, jotka jäävät nyt sitten tämän energiaveron palautuksen ulkopuolelle.

14.47 **Pentti Oinonen si** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitus myönsi 25 miljoonaa euroa hädässä oleville maataloustuottajille. Mutta pelkästään sääolosuhteet eivät ole olleet tuottajien riesana. Karhut ovat repineet heinäpaaleja ja mehiläistarhoja. Hanhilaumat ovat ulostaneet pellot piloille. Kysyisinkin ministeriltä: onko mitään mahdollisuutta saada korvauksia karhujen ja hanhilaumojen tekemien vahinkojen korjaamiseksi?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

14.47 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä lisätalousarvio on varsin miellyttävää luettavaa, ja täytyy täältä opposition oikealta laidalta todeta, että ei jaksakaan enää synkistellä. On aika jo vähän hymyä levittää ja todeta, että kaikki voimat pitää nyt valjastaa siihen, että tämä kasvu todella tuottaisi vielä enemmän. Sanoisin, että tämä lisätalousarvio takoo siellä, missä rauta on kuumaa. Täällä on lisäystä laivanrakennuksen innovaatio-ohjelmaan, Innovaatiorahoituskeskukseen, viennin edistämiseen, jotta suomalaiset myyntimiehet saavat painaa työtä yötä päivää. Veikkaanpa, että tämä työttömyyden kehityskin ensi vuonna vielä kiihtyy parantumisessaan. Siinä mielessä näen tämän hyvänä. Suomi on päässyt EU:n tarkkailuluokalta nyt normaaliluokalle, ja se on hyvä tilanne.

Tahra tässä kuitenkin on, ja se liittyy tähän perhepolitiikkaan. [Puhemies koputtaa] Tässä kyllä toivoisin nyt sellaista muutosta, että Suomessa perheet kokisivat, että heidän tarpeitaan [Puhemies koputtaa] huomioidaan paremmin kuin tällä hetkellä huomioidaan.

14.49 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio on mielestäni hyvä, ja on erinomaista, että talous kasvaa ja työttömiä on koko ajan vähemmän ja vähemmän. Meillä muun muassa Keski-Suomessa on 4 500 henkilöä työttömänä vähemmän tänä vuonna kuin viime vuonna, joten tällaisia iloisia uutisia tulee maakunnasta jos toisestakin.

Liikunnasta kiinnostuneena poliitikkona tietenkin kiinnostaa Tampereen monitoimiareena ja siihen annettu 18 miljoonaa, joka on erityisen asia. Toisaalta tämä antaa varmasti myös odotuksia tuleville kohteille. Tällä hetkellä on tulossa mahdollisesti Turkuun hanke, on tulossa mahdollisesti Ouluun hanke, on tulossa Helsinkiin hanke ja Jyväskylään hanke, joten haluaisinkin kysyä ministeriltä: onko tämä 18 miljoonaa nyt sitten se uusi standardi, jota noudatetaan muuallakin Suomessa?

14.50 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin talouspoliittinen ministerivaliokunta puoltaa valtion osallistumista Tampereen monitoimiareenan rakentamiseen tai rahoittamiseen. Suurin osa tuosta rahastahan tulee yksityiseltä puolelta. Se on tärkeää, että siinä on myös tämä valtion osuus. Sehän tuo kyllä takaisin 3 500 työpaikkaa ja valtiolle noin 100 miljoonaa varmaankin vuosien aikana, kun tätä rakennetaan, ja sehän tulee luomaan tästä myös muuta kuin liikuntapaikan. Siitä tulee myös tapahtumapaikka, mikä on tärkeää. Tampere on aika keskellä Suomea ja tässä mielessä hyvä paikka.

Yksi asia, mikä siellä tietysti on ongelmana, on se, että nyt täytyy vielä komissioltä saada lupa. Olisin kysynyt ministereiltä, onko tässä jotain sellaista, mikä voisi jotenkin tätä estää. Ei ainakaan pitäisi. Joka tapauksessa, niin kuin edustaja Wallinheimo sanoi ja edustaja Kiuru myös, tähän tosiaan tulee vaikuttamaan myös muiden kaupunkien hankkeisiin, ja me tarvitsemme tietysti tapahtumiin ja urheilun vuoksi tällaisen hyvän areenan, joka on myös liikenteellisesti hyvässä paikassa, [Puhemies koputtaa] kuin Madison Square Garden suoraan Penn Stationin yläpuolella.

14.51 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan siitä, että työttömyys on vähentynyt, työttömiä on vähemmän: pitää paikkansa, mutta työttömiä on vähemmän, koska karensseja on enemmän. Eläkkeelle on siirretty ihmisiä ja on siirretty myös sosiaaliluokalle ihmisiä. Karensseja oli jaettu jo ennen kesän istuntotaukoa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

17 000, ja jokainen, joka on karenssilla, on pois työttömänä olost. Häntä ei tilastoida työttömäksi työnhakijaksi. Tämän halusin sanoa.

Arvoisa ministeri, minä haluaisin kysyä teiltä: oletteko tietoinen siitä, että tässä maassa on tällä hetkellä noin puoli miljoonaa työssä käyvää köyhää? Tämä on ongelma, tänne pitäisi saada sitä koulutusta lisää, jotta ihmiset pystyisivät saamaan sellaista työtä, millä elää. Liki 500 000 työssä käyvää köyhää on liian paljon. Näitä ihmisiä eivät auta myöskään veronkevennykset tai se, että verot eivät nouse, eivätkä varsinkaan kevennykset, koska he eivät yllä valtionveron tasolle.

14.52 Lea Mäkipää si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuntapäättäjät valtuustoissa ja me täällä saamme olla tyytyväisiä, että Suomen talous menee hitaasti mutta varmasti eteenpäin myönteiseen suuntaan.

Täällä puhuttiin osaavan työvoiman pulasta. Se ei ole yksistään suurten kaupunkien ongelma, vaan pienillä paikkakunnilla on tosiaan pulaa. On puhuttu muuntokoulutuksesta myös sosiaali- ja terveydenhuollon alalla, rakennuspuolella, ja myös siitä, että lääkäreistä on pulaa, mutta mitenkä tähän muuntokoulutukseen voitaisiin sitten äkisti vastata, sen jokainen tietää. Myönteistä on myös maatalouden kriisipakettien myöntäminen. Sitten täällä vasemmalta joku sanoi, että nyt ovat yrittäjien voitot kasvaneet, mutta käytännössä tiedän, että varsinkin pkt-alalla, jos siellä hiukan jää viivan yläpuolelle, siellä kyllä odottavat vuosittaiset, muutaman vuoden välein tarpeelliset laiteinvestoinnit. Eli ei kaikki se ole sitä voittoa, mitä sieltä joskus muutama euro tulee. Mutta ihan myönteinen tämä lisätalousarvio.

14.53 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sosiaalidemokraatit tarvitsevat selvästi tukiovetusta — valtiovarainministeri ja maatalousministeri-kin voivat sitä heille antaa — kun kyselevät koko ajan, kuuluuko kasvu kaikille. Totta kai se kuuluu kaikille. Miksi se ei kuuluisi? Hallituksen politiikkahan toimii juuri niin, että me ensin leivomme kakkua, saamme aikaan tuloksia, jotta voimme jakaa sitä kaikille, niin lapsiperheille, eläkeläisille, työttömille kuin kaikille muillekin.

Minä ihmettelen tätä sosiaalidemokraattien touhua siinä suhteessa, että kun nimenomaan Sipilän hallituksen toimenpiteet ovat edistäneet sitä, että työttömät saavat työtä, niin te valitatte koko ajan, että eriarvoisuus kasvaa. Minä en lörväile siitä, että Paavo Lipposen hallitusten aikana eriarvoisuus räjähti Suomessa. Nyt se on pysynyt varsin vakaalla tasolla. Totta kai silloin, kun puhutaan sosiaaliturvasta, yhteiskunnan jakovarasta, kaikki menettävät jotakin, mutta kasvua tehdään sitä varten, että suomalainen yhteiskunta nousee [Puhemies koputtaa] ja Suomi sitä kautta myös pelastuu.

14.54 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi Alexander Stubb on Luxemburgissa ja Katainen Brysselissä, niin vahvasti edustaja Heinonen haukkui edelliset kokoomuspääministerit. Vihjeenä ministeri Orpolle, että alkää nyt vaan häipyä maasta, jos olette kiinnostunut maineestanne.

Mutta nyt pari sanaa tulevaisuudesta. Maailmantalouden suhdanteillehan ei mikään hallitus mahda valtavasti, ei pahassa eikä hyvässäkään. Omilla päätöksillä vaikutamme rakenteisiin ja tulevaisuuden kestävyYTEEN, ja siinä, ikävä kyllä, ollaan menossa väärään suuntaan. Suhdannekorjatussa julkisen talouden alijäämän supistuksessa ollaan nykyennusteella 2 miljardia jäljessä hallituksen omasta tavoitteesta 2019. Julkisen talouden tuloja supis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

tetaan miljardeilla euroilla, siinä syy. Tämä kestävyysvaje siis kasvaa hallituksen omin toimin. Nyt siis tarvitaan 2030-luvun työllisyyttä ja julkisen talouden kestävyyttä vahvistavia uudistuksia, ennen kaikkea perhevapaita, oppivelvollisuuden pidentämistä.

Lisäbudjetti [Puhemies koputtaa] on lillukanvarsia. Pitäkää pitkä näkymä kirkkaana.

14.55 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että tämä lisätalousarvio on hyvin maltillinen ja siinä on oikein hyvät painotukset, erityisesti muuntokoulutuksen 10 miljoonaa euroa, jolla saadaan 550 opiskelijaa uuteen ammattiin.

Minäkin yhdyn tämän sosiaalidemokraattien politiikan ja erityisesti edustaja Lindtmanin heiton ihmettelijöihin. Että keski- ja hyvätuloiset eivät osallistu veronmaksuun — todella erikoinen heitto. Ettekö te osaa lukea tilastoja? Akavan tilastojen mukaan 9,5 prosenttia veronmaksajista maksaa 72 prosenttia valtion ansiotuloveroista. Jos te katsotte tilastoja kaikkien verojen osalta, niin luvut ovat hyvin samansuuntaisia. Haluatteko sanoa lastentarhanopettajille, opettajille, monissa eri keskituloisissa ammateissa oleville, että he eivät osallistu tämän yhteiskunnan ylläpitämiseen?

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Haluaisin kysyä valtiovarainministeri Orpolta: onko meillä mitään tehtävissä tämän suuren progression hillitsemiseksi?

14.57 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä edustaja Rossin erinomaiseen puheenvuoroon. Tässä kun kuuntelee sosiaalidemokraattista oppositiota, niin tulee jotenkin mieleen, että syytetään Sipilän hallitusta siitä, että se ei anna työttömillekään muuta kuin töitä. Siis sehän on aivan selvä asia, että me saamme eriarvoisuutta parannettua parhaiten juuri sillä, että me lisäämme työllisyyttä, ja kun katsotaan näitä tilastoja, joissa näkyy tuloerojen kasvu, niin ne eivät ota huomioon kuitenkaan sitä, että sieltä on kymmeniätuhansia suomalaisia siirtynyt sille puolelle, jotka tekevät töitä eivätkä ole työttöminä. Toisinhan oli viime hallituskaudella.

Ja senkin voi vielä näistä puheenvuoroista ottaa, että tulee semmoinen käsitys, niin kuin meillä olisi mahdottomasti jakovaraa, että meidän valtiontalous olisi jo ylijäämäinen. Näinhän valitettavasti ei ole, ja on selvää, että kun me saamme oikaistua pysyvästi valtiontalouden parempaan suuntaan, niin silloin meidän on aika satsata nimenomaan perusturvaan, kaikkein heikko-osaisimpiin, niihin jotka ovat pienituloisia, eläkeläisiä ja elävät [Puhemies koputtaa] perusturvan varassa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän debattiosuuteen myönnän vielä seuraavat puheenvuorot: edustajat Arhinmäki, Aalto, Rinne, Heinonen ja Kääriäinen. Ja sitten otamme vielä lisää.

14.58 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä ollaan oltu hyvin huolestuneita velan ottamisesta ja samoissa puheenvuoroissa on kehuttu, miten loistava tämä lisätalousarvio on. [Välihuutoja] Tässä otetaan 100 miljoonaa euroa lisää velkaa, niin että yrittäkää nyt edes päättää, onko se hyvä vai huono asia, että sitä velkaa otetaan lisää. Mutta erityisesti edustaja Rantakangas täällä silmät kosteina puhui siitä, miten lapsille pitää tehdä tulevaisuuden politiikkaa, mutta ei edustaja Rantakankaan käsi tärisssyt silloin, kun hän on äänestänyt kaikista niistä leikkauksista, joilla lapsilta on viety koulutusmahdollisuuksia ja lapsiperheiltä on viety rahaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Kun kysyitte, ministeri Orpo, olemmeko valmiita perumaan leikkaukset: kyllä olemme. Esimerkiksi koulutusleikkaukset olemme valmiita perumaan. Te olette jakaneet sen sijaan veronalennuksia, kiky-sopimuksella te olette siirtäneet työntekijöiden varoja yrityksille ja joudutte sitäkin kompensoimaan, ja sitten te sanotte eläkeläisille, joilta leikataan, että työllisyys paranee. Moni eläkeläinen on pyytänyt minua kysymään teiltä, miten sitä eläkettä parantaa se eläkeleikkaus tai se, jos työllisyys paranee. Pitääkö teidän mielestänne eläkeläisten mennä uudestaan töihin? [Ben Zyskowicz: Ei, vaan millä te luulette, että ne eläkkeet rahoitetaan? — Eduskunnasta: Työlliset ne maksaa!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, puheenvuoro on edustaja Aallolla.

14.59 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): [Hälinää] — Jos sopii puhua.

Mitä tulee edustaja Rossin ja edustaja Lohen virittämiin puheenvuoroihin, on syytä todeta, että näiden taloustalkoiden suurin maksajaryhmä ovat olleet ne pienituloiset julkisen sektorin työntekijät, usein naisvaltaiset alat ja myös etuudensaajat. Taustalla on 4 miljardin euron menosopeutus ja miljardin euron veronalennuksia. Kun talous sakkaa, leikataan niiltä, keillä on kaikkein vähiten. Näin ollen voisi kysyä, kun talous rupeaa kasvamaan, eikö pitäisi ensin antaa takaisin niille, joilta on eniten leikattu.

Mitä tulee tähän valtion finanssipolitiikan linjaan, niin budjetin sisällä jokainen euro on myös arvovalinta. Sen sijaan, että leikataan koulutuksesta muun muassa pysyvistä menoista 500 miljoonaa euroa, voidaan edetä muun muassa asiantuntija-arvioiden mukaan ja karsia ja uudelleenkohdentaa tehottomia ja ympäristölle haitallisia veroja ja yritystukia. Sen sijaan, että veronalennukset kohdistetaan ylimpiin tuloluokkiin, voidaan esim. kunnallisveron perusvähennyksen kautta ja toisaalta osinkoverotuksen kiristämisen kautta tehdä oikeudenmukaisempaa tulonjakoa. [Puhemies koputtaa] Kaikki on mahdollista myöskin budjetin sisällä.

15.00 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo, te olette huonosti tutustunut sosiaalidemokraattisen puolueen vaihtoehtobudjettiin 2016—2017 [Ben Zyskowicz: Ja mistä syystä?] ja nyt tulette tutustumaan toivottavasti paremmin vuoden 2018 vaihtoehtobudjettiin. Kaikissa näissä vaihtoehtobudjeteissa sosiaalidemokraatit ovat ottaneet vähemmän velkaa kuin hallitus ja olemme kyenneet tekemään politiikkaa, jossa eriarvoiset päätökset, joita hallitus on tehnyt, on voitu kumota, perua. Me olemme peruneet niitä esityksiä, jotka te olette tehneet koulutusleikkauksiin, jotka te olette tehneet eläkeläisille, lapsiperheille, työttömille. Teidän politiikkaanne eriarvoistaa suomalaista yhteiskuntaa, lisää tuloeroja, kasvattaa tuloeroja vahvasti.

Arvoisa valtiovarainministeri, kun te suostutte siihen, että kiinteistöveron alarajan nostoa ei toteutetakaan, niin onko teillä tosiasiassa jotakin lapsiperheitä vastaan, kun te ette suostu lapsiperheitten, yksinhuoltajien, kaksilapsisten yksinhuoltajaperheitten [Puhemies koputtaa] veronkiristystä perumaan? Voisitteko te suostua siihen, jos eduskunnassa se tehdään?

15.02 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ne, jotka olivat 2011 hallitusneuvotteluissa, voivat varmasti sen vahvistaa, että tätä 50—50-jakoa, missä veroja haluttiin kiristää, kokoomus vastusti ja sosiaalidemokraattien vaatimuksesta se silloin tuli, ja me tiedämme, minkälaista tulosta se teki. [Pia Viitanen: Tuloterot pieneni!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Lapsemme maksavat nämä velkamiljardit, myös ne velkamiljardit, jotka otettiin ministeri Rinteen aikana.

Miten tämä hallitus nyt panostaa lapsiperheisiin? [Välihuutoja vasemmalta] Tämä hallitus panostaa lapsiperheisiin merkittävästi: 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu, peruskoulun tasa-arvoon panostetaan ja aivan merkittävänä, paljon tehokkaampana keinona lapsiperheille tehdään nyt varhaiskasvatusmaksujen kevennys, joka tuo 6 700 perhettä maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin ja keventää aivan tavallisen suomalaisen perheen varhaiskasvatusmaksuja jopa [Puhemies koputtaa] yli 1 200 euroa vuodessa. Se on perhepolitiikkaa parhaimmillaan.

15.03 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisäbudjetti omalta osaltaan varmistaa ja vankistaakin talouden käännettä — tänään on tullut jälleen mukavia tietoja työllisyyden parantumisesta.

Herra valtiovarainministeri, työmarkkinaratkaisilla on ollut iso merkitys siinä, että talouden käänne on tänä päivänä tosiasia. Hallitushan ei puutu työmarkkinaratkaisuihin eikä -neuvotteluihin. Sen ei pidäkään puuttua, mutta aina voi kysyä: herra valtiovarainministeri, miltä nyt näyttää tämä työmarkkinapoliittinen tilanne, koska sillä on kyllä aika iso merkitys jatkon kannalta, jatkuuko tämä hyvä nousu vai tulee joitakin pahoja takaiskuja?

Toisekseen tämä hallituksen satokatopäätös, kadon korvaaminen tuollakin tavalla, on kyllä erittäin merkittävä asia ihan materiaalisestikin, mutta tietysti henkisesti se kertoo, miten hallitus suhtautuu paitsi viljelijän työhön myös ylipäättään siihen työhön, mikä liittyy meidän omavaraisuuteemme ja huoltovarmuuteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Se on oikea linja ja yhdistää meitä suomalaisia, mutta kyllä kannattavuudessa on vielä tosi paljon töitä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja tässä vaiheessa otamme ministerien vastauspuheenvuoroja. Ministeri Orpo, 5 minuuttia.

15.04 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen käytti hyvän puheenvuoron täällä todeten sen, että on aika puhua myöskin niistä positiivisista asioista. Ja kyllähän kaiken tämän kitkeryyden keskellä kannattaa muistaa se, että ihan oikeasti talous kasvaa. [Antti Lindtmanin välihuuto] Ihan aidosti Suomen talous on aivan eri vauhdissa kuin vielä vuosi sitten, puhumattakaan siitä, [Krista Kiurun välihuuto] missä tilanteessa oltiin kolme vuotta sitten. Se ei siitä miksikään muutu, vaikka mitä sieltä toditaisitte: talous kasvaa, työllisyys kasvaa. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] — Arvoiset sosiaalidemokraatit, erityisesti: hyvinvointiin, tulonsiirtoihin, heikoimmista huolehtimiseen, lapsiperhepolitiikkaan ei ole varaa, jos ei ole tervettä julkista taloutta, ei ole varaa, jos ei ole korkeaa työllisyysastetta. [Pia Viitanen: Siksi me otamme vähemmän velkaa kuin hallitus!] Tämä on se, mihin me pyrimme, millä tiellä olemme, ja hyvällä tiellä olemmekin. Tunnustan sen, että työ on kesken, me jatkamme. Mutta jos katsottaisiin, mitä te olitte mieltä vuosi sitten hallituksen talouspolitiikasta, niin meillä ei pitäisi olla minkään näköistä talouskasvua tällä hetkellä. Te olitte täysin väärässä. Toisin sanoen, sitten ne keinot, joita te olette esittäneet, esimerkiksi perhevapaaudistus kärjessä, on nyt laitettu liikkeelle. Kyllä, siinä on kuunneltu eduskuntaa ja laajasti yhteiskuntaa. Erinomainen asia, että se on nyt liikkeellä. Odotetaan siitä hyviä tuloksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Mutta positiivisuutta, hyvät ihmiset. Talous on myöskin psykologiaa, sen verran tiedän kansantaloustieteitä lukeneena, että siihen vaikutetaan positiivisuudella ja hengellä, uskolle tulevaan. Ja tietenkin meidän tehtävämme on luoda pohjaa sille tulevalle. Siksi on esimerkiksi muuntokoulutukseen nyt 10 miljoonaa euroa. Me valmistelemme tällä hetkellä Akatemian lippulaivahankkeiden rahoitusta valmiiksi, Tekesin kasvumootoreita, ammatikorkeakouluille annettiin rahaa t&k-investointeihin ja niin edelleen. Tehdään nyt, kun vähän liikkumavaraa on, täsmää tulevaisuuteen, koulutukseen. Ruvetaan kuromaan kiinni sitä osaamisvajetta, mikä meillä on, ja mennään oikeaan suuntaan tulevaisuuteen katsoen. [Antti Lindtman: Mites ne veronkiristykset?]

Mitä tulee työmarkkinatilanteeseen, se on tuhannen taalan kysymys. Minä lähdän siitä, että työmarkkinakentässä on vastuullista väkeä. Vaikka tupoa ei ollakaan tekemässä, ollaan liittokierroksella, niin on vastuullista väkeä, jotka tietävät sen, [Kari Uotilan välihuuto] että ratkaisujen pitää olla kilpailukykyä ja työllisyyttä tukevia — siis kilpailukykyä ja työllisyyttä tukevia — jotta Suomessa on hyvinvointia ja työpaikkoja myöskin tulevaisuudessa. Siihen tarvitaan hyvää keskustelua ja vähemmän kevätjuhlaliikkeitä. Minusta tuntuu, että nyt on vielä tämä tyypillinen asemanajovaihe, mutta toivon, että ne ratkaisut maltillisesti ja työllisyyttä ja talouskasvua tukien sieltä ulos tulevat.

Mitä tulee muutamiin yksittäisiin heittoihin:

Ensinnäkin tästä maatalouspolitiikasta, kun viitattiin Kokoomusnuoriin, ei sen enempää, totean vain, että Demarinuorten puheenjohtaja Näkkäläjärvi on vaatinut tämän 25 miljoonan euron käyttämistä ihan muihin tarkoituksiin kuin maatalouden auttamiseen. Että se siitä, arvot sosiaalidemokraatit. [Antti Lindtman: Eli 1—1 vai?]

Mutta nyt meidän täytyy saada notifioitua energiaveronpalautusjärjestelmä. Siitä keskustelin maatalouskomissaari Hoganin kanssa. Oli hieno huomata, että ministeri Leppä oli tehnyt erinomaista työtä ja komissaari oli hyvin perillä Suomen vaikeasta tilanteesta. Toivottavasti tämä asia saadaan mahdollisimman nopeasti hoitoon ja rahat tilille, koska niitä varmasti nyt tarvitaan.

Tampereen monitoimiareena, puolen miljardin rakennushanke, upea hanke Tampereelle. Toivon, että vastaavaa aktiivisuutta on myöskin muualla. Jos hankkeita on perusteltu — ne katsotaan tapauskohtaisesti ja katsotaan, mikä on mahdollista — käytetään veikkausvoittovaroja. [Antti Lindtman: Raitsikka Turkuun!]

Elikkä vielä palaan tähän henkeen. Nyt minusta tuntuu, että edustaja Arhinmäki suorastaan kehui hallitusta, kun sanoi, että emme ole onnistuneet "sössimään" tätä kasvua — pistin tämän muistikirjaani ylös. Tällä lisäbudjetilla me haluamme antaa vauhtia sille hyvälle kasvuille, tälle hyvälle kehitykselle. Me teemme nämä panostukset kehityksen sisällä. Lainanotto pienenee merkittävästi siitä, mitä viime vuonna suunniteltiin. Me annamme vauhtia sille hyvälle esitykselle, muun muassa ne laivanrakennuksen tuet, ne takaavat länsirannikon telakoiden ja alihankkijayritysten työt pitkälle 20-luvulle. Tuhansien ja tuhansien työmiesten ja -naisten työpaikat ovat kiinni näistä päätöksistä. Minä olen erityisen tyytyväinen, että me voimme tehdä tänä päivänä tällaisia päätöksiä, että ei tarvitse puhua siitä, miten me voimme pelastaa nuo telakat.

Arvoisa puhemies! Koen tästä keskustelusta, että itse lisätalousarvioesitykseen salissa ollaan melko tyytyväisiä, samoin talouden kasvuun, [Antti Lindtman: Ei vastausta?] mutta sitten onkin paljon yksityiskohtia, joista jatkamme [Puhemies koputtaa] hyvää keskustelua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa ministeri Leppä, 3 minuuttia.

15.09 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Herra puhemies! Hallitus haluaa, että myös elintarviketalous on kasvun ala yhtenä osana kokonaisbiotaloutta, ja sillä tiellä nyt ollaan ja sen eteen vahvasti töitä tehdään. On ihan selvää, että jos me joudumme menemään jatkuvasti kriisipaketista toiseen, ei se ole kestävää, ei se ole kannustavaa, ei se ole pitkäjänteistä, mitä tämä ala tarvitsee, näitä kaikkia. Siksi markkinoiden toimivuus on kaiken a ja o ja viennin edistäminen ja viennissä onnistuminen on kaiken a ja o, jotta tämä myös tapahtuu. Mutta on selvää myös, että tämmöisenä aikana, jolloinka poikkeukselliset olosuhteet, täysin poikkeukselliset olosuhteet ovat olleet, myöskin sitä pieneltä osin helpotetaan, ja siksi tuo 25 miljoonaa.

Makerasta elikkä Maatilatalouden kehittämisrahastosta huolehtiminen: Se on tärkeä väline, jotta me saamme investointeja, ja sillä vivutetaan nimenomaan niitä investointeja. Maatalous investoi joka vuosi puolen miljardia ja ylikin — joka vuosi — ja sillä panoksella, mikä Makerasta siihen käytetään, on erittäin iso vipuvaikutus tältä osin, ja se pitää yllä myöskin meidän huoltovarmuuttamme. Toinen asia ja toinen puoli, mihin ministeri Orpo jo viittasi, on tietysti EU:n kriisirahasto ja ne mahdollisuudet tähän ahdinkoon sieltä jotakin helpotusta saada. Ne käydään lävitse tarkkaan, ja myöskin siellä on se sama toive meillä kuin näiden hallituksen kansallistenkin toimien osalta: että saataisiin rahat nopeasti tilille. Elikkä viljelijät tarvitsevat nyt ne rahat, ja ne pyritään saamaan tileille niin nopeasti kuin se ikinä vain mahdollista on.

Totta on myös se, mitä täällä jaoston puheenjohtaja Wallin sanoi, että meillä on hallituksen pitkän aikavälin suunnitellut leikkaukset, jotka edelleenkin kohdistuvat maatalouteen. Siellä on 10 miljoonan leikkaus, jota me pystyimme pienentämään tähän summaan siitä aikaisemmasta suunnitellusta. Se sisältyy tähän lisäbudjettiin. Mutta leikkaus on leikkaus edelleenkin, se on ihan selvä asia, ja se on tunnustettava, ja se on huono asia tähän taloustilanteeseen.

Petovahingoista: Ne ovat kasvaneet, siitä ei päästä yli eikä ympäri, samoin muiden rauhoitettujen eläinten aiheuttamat vahingot. Me olemme aika lailla tapissa myöskin korvausten osalta, joita me olemme EU:sta saaneet oikeuden maksaa, 10 miljoonaa euroa, ja siksi me tarvitsemme myöskin toimia, joilla me voimme tehokkaammin estää näitä vahinkoja tapahtumasta. Se on ihan päivänselvä asia, ja niitä toimia etsitään. On selvää, että kun puhutaan varsinkin tiukasti suojeltujen eläinten poistamisesta, niiden kannan rajoittamisesta, me joudumme aina käymään keskustelut myöskin komission kanssa. Sitä työtä me teemme jatkuvasti, jotta niitä vahinkoja olisi vähemmän ja jotta säilyy myöskin se turvallisuus, jonka pitää olla joka puolella Suomea samanlainen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on vielä mahdollisuus pyytää V-painiketta painaen ja seisomaan nousten debattipuheenvuoroja. Käymme siis vielä yhden debattikierroksen.

15.13 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen määrärahalisäykset kohdistuvat enimmäkseen jo positiivisessa talouskehityksessä oleviin eli niin sanottuihin positiivisen rakennemuutoksen aloihin ja seutuihin. Samaan aikaan esitys lupaa hyvin vähän esimerkiksi edelleen korkeiden työttömyyslukujen kanssa painiville Itä- ja Pohjois-Suomelle. Olisin todella toivonut hallitukselta alueel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

lisiä ja räätälöityjä kasvupaketteja tukemaan maan eri alueiden kasvua. Tämä olisi ollut sitä hyvää aluepolitiikkaa. Hyvin kohdennetuilla pienilläkin panostuksilla olisi suuri positiivinen vaikutus uusien työpaikkojen luomisessa esimerkiksi edelleen korkean työttömyyden Pohjois-Karjalassa.

15.13 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itsekin kuulun niihin, jotka kiittelevät tätä lisätalousarvioesitystä kokonaisuudessaan. Siinä on kiinnitetty työllisyyteen hyvin huomiota, ja esimerkiksi palveluala on koko Suomessa sellainen kasvava ala, missä työpaikkoja syntyy hyvin tällä hetkellä lisää.

Ministeri Leppä, kerroitte juuri tuossa, että näihin satovahinkoja aiheuttaviin eläimiin kuuluva korvausasia on tapissa tällä hetkellä. Kysyisinkin, voitaisiinko kenties miettiä jotakin torjuntakeinoa vahinkojen karsimiseksi. Itse olen tuolta Kouvolasta, ja meillä Elimäellä on arvioitu, että kun valkoposkihanhiin yksi lauma on 300 000 yksilöä yhdellä peltoaukealla, niin tällaiset lintumäärät eivät voi missään nimessä olla enää mitään harvinaisia yksilöitä, ja ne määrät ovat sitä luokkaa, että [Puhemies koputtaa] tuhot ovat jo merkittäviä. Voisiko tätä kantaa jollakin rajoittaa?

15.15 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä todettiin, että päivähoitomaksut ovat alenemassa, ja se on tietenkin hieno asia, että hallitus näiltä osin on muuttanut kantaansa siitä korotusaikomuksesta, joka vielä oli voimassa tässä jokin aika sitten. On myöskin hyvä, että tätä reikää kuntien taloudessa ei nyt aiota tilkitä sillä, että nostetaan joidenkin kuntien kiinteistövero. Se olisi ollut kovin lyhytnäköistä politiikkaa kaiken kaikkiaan.

Kun keskusteltiin subjektiivisen päivähoito-oikeuden poistamisesta pari vuotta sitten, [Ben Zyskowiec: Ei sitä ole poistettu!] niin oli erinäisiä arvioita siitä, minkälainen säästö siitä tulee. No, nyt ei tarvitse enää arvata. Kuntaliiton tekemän kuntabarometrin mukaan säästön arvioidaan olevan vuositasolla ensi vuonna noin 10 miljoonaa euroa, eli se on kovin vähän suhteessa päätöksen vakavuuteen [Puhemies koputtaa] suomalaista päivähoitojärjestelmää ajatellen. [Krista Kiuru: Se oli ideologinen päätös!] Voisitteko arvioida tätä asiaa tässä valossa uudelleen?

15.16 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsiperheet ja osaaminen ovat hallituksen valinta, ja siltä osin voi todeta tässä ja korjata, että jokaisella lapsella on oikeus osa-aikaiseen subjektiiviseen päivähoitoon eli käytännössä varhaiskasvatukseen.

Kun täällä on pohdittu, mitä hallitus tekee, tekeekö rakenteellisia uudistuksia, nostaisin esille, että tekee, ja jos ajatellaan työttömyyttä, hallitus tekee siltä osin täsmätoimia. Muuntokoulutus, johon kohdennetaan 10 miljoonaa euroa, on käytännössä kuin kaksi karpästä samalla iskulla. Samalla vähennetään työttömyyttä, ja samalla poistetaan niitä pullonkauloja, jotka ovat kasvun esteenä. Myöskin kasvu on keino auttaa niitä, jotka ovat vähäosaisempia, joilla on heikompi tilanne myöskin alueellisesti.

Ajatellaan tilannetta, jossa elämme. Elämme täydellistä työn murrosta, jossa on termejä "keinoäly", "alustatalous", "CRISPR", "geeniteknologia" ja niin edelleen. Emme olisi ehkä kuvitelleetkaan kymmenen vuotta sitten, että nämä termit [Puhemies koputtaa] ovat tätä päivää. Se kertoo tarpeesta muuntokoulutukselle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

15.17 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen lisätalousarviossa on ihan hyviäkin asioita. Olen kiitollinen siitä, että valtiovarainministeriö on ottanut kuuleviin korviin poliisien huolet niistä määrärahoista ja sitten myös Rajavartiolaitoksen huolen uusista ilma- ja vartioalusten hankinnoista — siihenkin on kohdistettu yli 4 miljoonaa euroa rahaa — ja siinä mielessä kiitän tästä tietysti jaoston puolesta.

Olisin kiinnittänyt huomiota myös tähän asiaan, kun hallitus nyttien tässä lisätalousarviossa Tekesin avustusten maksatukseen ehdottaa 40 miljoonan euron lisäystä, joka johtuu julkisen tutkimustoiminnan hankkeiden maksatusten aikaistumisesta. Nämä ovat hyviä päätöksiä, jotka varmasti lisäävät suomalaista työllisyyttä, ja suunta on aivan oikea. Mutta olisin esittänyt muutamia ajatuksia siten, että olisi hyvä löytää toisenlaisia instrumentteja myös esimerkiksi nuorten yrittäjien tukemiseen jonkun rahaston kautta ja saada siihenkin uskallusta enemmän ja sitten tähän viennin edistämiseen uudenlaisia työkaluja. Tämä nykyinen vienninedistämisjärjestelmä yksistään [Puhemies koputtaa] ei vastaa siihen kysyntään ja tarpeeseen, mitä kuitenkin pienyrittäjillä on.

15.18 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi asiaa. Tästä työmarkkinakierroksesta: Keväällä kehyskeskustelussa totesin, että jos syksyllä tulee tappelu, niin pitää kysyä, kuka aloitti. Totesin silloin, että tämä kiky-sopimus elikkä palkansaajien kyykytyssopimus ja sen rajut iskut palkansaajille — lomarahojen leikkaukset, maksujen siirtäminen työnantajilta työntekijöiden maksettavaksi, palkaton vuosittainen työajan 24 tunnin pidentäminen — luovat väistämättä paineita siihen työmarkkinakierrokseen, jolla nyt parhaillaan neuvotellaan. Kun nähtävästi talouspolitiikan arviointineuvostonkin arvioiden mukaan hallituksen lähtökohta pitkän ajan taloussuunnitelmassa on ollut, että ensi vuonna työmarkkinakierros on lähellä nollalinjaa, niin pidän kyllä erittäin haasteellisena tätä, koska palkansaajilla on kyllä täysi oikeus hakea kompensatiota niille menetyksille ja niille iskuille, joita kiky-sopimuksen kautta hallitus keskeisenä toimijana [Puhemies koputtaa] heidän niskaansa sälytti.

15.19 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän se nyt vain niin on, että tämä hallitus lisää politiikallaan eriarvoisuutta, ja tämän myönsi viimeksi pääministeri itse tämän syksyn alussa.

Ministeri Orpo, kai te kuitenkin nyt näette, että ei se välttämättä tunnu hirveän reilulta jonkun lastentarhanopettajan, opettajan tai hoitajan näkökulmasta, keneltä kokoomus on nyt leikkaamassa ja leikannut lomarahoja, kun samaan aikaan arvovalinnoilla hallitus antaa veronkevennyksiä miljoonaperijöille tai suurten metsäomistusten omistajille. Se ei vain tunnu reilulta, eikä se sitä ole, ja se on todistus siitä, että kasvu ei kerta kaikkiaan hallituksen mielestä kuulu kaikille.

Mutta nyt, puhemies, tämä on tärkeää: Edustaja Lindtman mielestäni oikein kysyi jo kaksi kertaa ministeri Orpolta, että jos eduskunnassa halutaan poistaa tämä pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden veronkiristys, niin olisitteko valmiit tähän. Olisitteko valmiit peruuttamaan sen, ettei pieni- ja keskituloisia lapsiperheitä kiristettäisi [Puhemies koputtaa] lisäveronkorotuksilla? Tähän me haluaisimme vastauksia, ja toivon, että voitte sen tänään antaa.

15.20 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä hallituspuolueiden edustajien puheita tästä varhaiskasvatuksesta kuuntelee, niin on vaikea uskoa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

että sama hallitus on juuri aikaisemmin vienyt läpi tasa-arvoisen päivähoito-oikeuden lakauttamisen ja päivähoitolapsiryhmien kasvattamisen. Me edelleen kuulemme jatkuvasti asiantuntijoilta, kuinka nämä päätökset, nämä leikkaukset, nämä heikennykset ovat osuneet juuri niihin kaikista heikoimmassa asemassa oleviin lapsiin, juuri niihin lapsiin jotka olisivat tukea tarvinneet kaikista eniten. Tämä on asiantuntijoiden hyvin laajasti jakama yhtenäinen näkemys, ja nämä säästöt ovat jääneet täysin mitättömiksi, eli kyllä tässä pitäisi tehdä korjausliike.

Mitä tulee tähän maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun: Äärimmäisen hyvä asia. Tämä hallitus laittaa tähän 5 miljoonaa euroa. Me olemme Helsingissä käymässä paraikaa budjettineuvotteluja, ja pelkästään Helsinki eli yksi ainoa kunta on laittamassa maksuttomaan varhaiskasvatukseen 10 miljoonaa vuodessa eli kaksi kertaa enemmän — yksi ainoa kunta — kuin tämä hallitus.

15.21 Kimmo Kivelä si (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Valitettavasti tämäkin keskustelu osaltaan todistaa siitä, että kansalaisia politiikka ei kiinnosta, tahallaan ymmärretään väärin. Oppositioissa on niin ihanaa kannattaa kaikkia hyviä asioita ja vastustaa kaikkia huonoja ja sanoa, että me olemme puhtaita ja aatteellisia ja te olette ahtaita ja puutteellisia. [Naurua] Kyllä tilanne on se, että ei tämä aivan näin yksinkertaista ole kuin täällä annetaan ymmärtää. Toisaalta kyllä näen, että suurista asioista meillä kuitenkin on yhteisymmärrys esimerkiksi maatalouden ajankohtaiseen kriisiin liittyen, mutta kyllä se niin työkeä on, kun oppositio syyttää kaikesta, ikään kuin hallitus tekisi kiusallaan tätä kaikkea. Kun hallitusta lähdettiin kokoamaan, ajatuksena oli, että hallitus haluaa pelastaa Suomen, [Puhemies koputtaa] jotta sitä jakovaraa sitten aikanaan syntyisi.

15.23 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! OECD ja IMF ovat suositelleet Suomelle muun muassa, että verotusta pitäisi paremminkin käyttää työkaluna tuloerojen vähentämiseen ja kaventamiseen, mutta päinvastoin on tehnyt maan hallitus. Samoin monet asiantuntijat ovat varoittaneet hallitusta siitä, että tuloeroja ei ole pyritty tällä hallituskaudella tasaamaan. Niin kuin jostain syystä näkyy, kokoomuksen linja on muuttunut sittemmin Kataisen ja Stubbin kaudesta, koska tällä kaudella nimenomaan yritetään saada tuloeroja syntymään: nimittäin 37 euroa miinusta puhtaana käteen pienituloisimmille suomalaisille ja 400 euroa suurituloisille lisää. Eikö kasvun pitäisi kuulua kaikille? On varmasti tämän päivän kysymys, kun jakovaraa syntyy, mihin sitä jakovaraa käytetään. Ei kai kukaan voi ajatella, että niille ihmisille, jotka vähistään antoivat, jotta suomalaisten taloutta tasapainotettaisiin, [Puhemies koputtaa] ei tule koskaan mahdollisuutta tasoittaa tilejä. Tasoitetaanko tilit?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa debattia myönnän vielä vastauspuheenvuorot seuraaville edustajille: Zyskowicz, Rossi, Meri ja Rinne. Sen jälkeen ministerin vastaus, ja sitten mennään puhujalistaan.

15.24 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei meinaa uskoa korviaan, kun muun muassa demarit ja vihreät vahvistavat, että he ovat sitä mieltä, että kaikki ne säästöt, joita te olette tässä pari vuotta vastustaneet, pitäisi peruuttaa. Luuletteko todella, että se olisi Suomen taloudessa sitä vakautta ja ennustettavuutta, jonka ansiosta me olemme nyt voineet nauttia, myös sen ansiosta nauttia, hyvästä talouden kasvusta? Mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

totta kai on myös vähemmän onnistuneita säästöpäätöksiä, ja olen samaa mieltä edustaja Adlercreutzin ja edustaja Emma Karin kanssa siitä, että tämä päivähoidon oikeuden rajaaminen on sellainen asia, joka ei juuri mitään säästänyt ja joka muutenkin on hyvä sopivassa vaiheessa ottaa uuteen tarkasteluun.

Mitä tulee näihin tuloeroihin, niin tämä edustaja Krista Kiurun mainitsema 3 euroa kuukaudessa pienituloisimmassa desiiilissä johtuu merkittävältä osin tupakoinnin verotuksen kiristämisestä. Oletteko todella sitä mieltä, että mieluummin kiristetään työn verotusta, [Krista Kiurun välihuuto] että voidaan keventää tupakan verotusta, jotta Gini-kerroin toteutuu teidän [Puhemies koputtaa] toivomallanne tavalla?

15.25 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa ministeri Orpo toi esille, että hän on huolissaan pienituloisista eläkeläisistä, mutta ainakin kun katsoo tätä hallituksen esitystä 107 ensi vuoden tuloveroasteikosta eläkeläisten osalta, niin kyllä ne veronkevennykset alkavat sitä tehokkaammin toimia, mitä suuremmassa tuloluokassa ollaan, eli nollasummapelilläkin voisi semmoista sisäistä solidaarisuutta harjoittaa. Siinä mielessä jaan SDP:n kanssa ihan samaa huolta siitä, miten tätä sisäistä solidaarisuutta voisi harjoittaa ja tätä verotaakkaa jakaa.

Olen sitä mieltä myöskin, samoin perussuomalaisen ryhmä, että lapsivähennystä voitaisiin ensi vuodelle jatkaa. Toivottavasti oppositiosta löytyy tähän tukea. Meillä tulee olemaan vaihtoehtobudjetissa — tulemme sen esittelemään sitten, kun kaikki muutkin ryhmät esittelevät — että otamme vähemmän velkaa kuin hallitus, kokonaisverotus on meillä kevyempää ja nimenomaan se sisäinen oikeudenmukaisuus ja solidaarisuus tulee olemaan erilaista ja painotamme myös tätä lapsivähennystä.

15.26 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kaksi ja puoli vuotta sitten kävimme hallitusneuvottelut silloisen puheenjohtajan Juha Sipilän johdolla, niin totta kai oli arvioitavana se, kuinka Suomi pystytään nostamaan siitä talouden kehityksestä, joka oli silloin näköpiirissä, joka oli teidän jäljiltänne, arvoisat sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliittokin, vaikka läksitte kesken edellisen hallituksen työskentelyn pois. Joka tapauksessa silloin nähtiin se, että tämä hallituskoalitio kykenee tekemään uudistuksia Suomen kannalta. No, totta kai hallituksessa on aina keskustelua eikä olla asioista samaa mieltä — niin pitää ollakin. Mutta haluan kyllä hallitusta edelleenkin kannustaa hallitusohjelmaa noudattamaan, koska se on se vahva tie, jolla pystytään Suomea viemään eteenpäin niin maatalouden ongelmien kohdalla kuin muidenkin asioiden hoidon kannalta.

Ja arvoisa edustaja Uotila, siirrykää itse siihen viiden tunnin työpäivään ja samalla tasolla kuin millä palkat ovat tällä hetkellä, kun puhutte siitä, että ei pitäisi teettää enemmän työtä ihmisillä. [Puhemies koputtaa] Itse uskon siihen, että vain niin Suomi nousee.

15.27 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että talous kasvaa, siitä me olemme varmasti kaikki tyytyväisiä tässä salissa. Sama koskee sitä, että työttömyys pikkuhiljaa paranee, työttömyystilanne ja työllisyysasteikin kasvaa. Mutta se, mistä me olemme erittäin huolissamme, minkä takia täällä hallitusta kohtaan tulee niin paljon kritiikkiä, liittyy tähän politiikkaan, jossa te olette tehneet selkeästi arvovalintoja. Te olette tehneet arvovalinnan sen suhteen, että eriarvoisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa lisätään. Te olette päättäneet leikata opiskelijoilta lähes 100 euroa kuukaudessa, eläkeläisiltä satoja euroja vuodessa, työttömiltä toistatuhatta euroa tai tuhansia euroja vuodessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Nämä ovat kaikki poliittisia arvovalintoja, jotka tämä hallitus on tehnyt. Se johtaa eriarvoistavaan kehitykseen, tuloerojen kasvuun.

Arvoisa valtiovarainministeri, nyt täällä on monta kertaa kysytty teiltä, että kun olette ollut valmis tämän kiinteistöveron alarajan noston heittämään pois tästä kokonaisuudesta, niin miksi te ette nyt halua luoda toivoa lapsiperheille, joittenka verotusta te olette kiristämässä. Meillä on yli 100 000 köyhissä perheissä elävää lasta, ja nyt te olette viemässä verotuksen kautta näitä perheitä vielä entistä heikompaan tilaan ensi vuoden verotuksen osalta. Arvoisa valtiovarainministeri, vastatkaa nyt [Puhemies koputtaa] tähän kysymykseen: oletteko valmiit siihen, että eduskunnassa voidaan tehdä muutoksia tähän verotuksen epäkohtaan?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Arvoiset edustajat, tässä vaiheessa ilmoitetaan, että Puolan tasavallan presidentti Andrzej Duda on saapunut valtuuskuntineen seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta toivotan arvoiset vieraat tervetulleiksi eduskuntaan. [Suosionosoituksia — Andrzej Duda: I don't want to disturb, so please continue debate! — Naurua]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt keskustelu jatkuu siten, että valtiovarainministeri Orpolla on 3 minuuttia.

15.29 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Todella suurella mielenkiinnolla kyllä tulen tutustumaan niihin teidän vaihtoehtobudjetteihinne, kun te ne jätätte, koska kun tässä äsken puheenjohtaja Rinne mainitsi taas säästökohteita, joita olemme tehneet, niin minä oletan, että te sitten poistatte nämä säästöt. Haluan nähdä, miten te tasapainotatte tämän kokonaisuuden niin, että tässä maassa vielä jonkun kannattaa yrittää ja tehdä myöskin töitä. Mutta jätetään tämä sitten siihen aikaan, kun te saatte oman esityksenne tehtyä.

Vielä tähän väitteeseen eriarvoistavasta politiikasta: Tuloterot budjetin perusteella kasvavat 0,01 prosenttia Gini-kertoimessa — siis 0,01 prosenttia Gini-kertoimessa — niin että ei siitä nyt luulisi näin pitkään jutun juurta riittävän. Se ei ole tilastotieteellisesti eikä muutenkaan merkittävää. Eli vaikka talous kasvaa, tuloterot ovat käytännössä entiset, siis tuloterot ovat käytännössä entiset tämän budjetin perusteella. Siitä huolimatta uskallan voimallisesti puolustaa sitä, että pidämme huolta siitä, että kenenkään verotus ei kiristy, ei kenenkään verotus kiristy. [Antti Rinne: Lapsiperheiden verotus kiristyy!] — Verotus ei kiristy, työn verotus ei kiristy. [Antti Rinne: Lapsiperheiden verotus kiristyy!] — Työn verotus ei kiristy, palaamme siihen hetken päästä. — Kenenkään työn verotus ei kiristy eikä ansiotuloverotus. Se on merkittävää, koska se tukee työn linjaa ja työllisyyttä ja on sitä kautta parasta hyvinvoinnin turvaamista.

No, sitten tähän lapsivähennysasiaan: Siis eduskunnan valtiovarainvaliokunta aikanaan, kun te esittelitte tämän lain, oli sitä mieltä lähes yksimielisesti, että se oli huono, että se osuu huonosti. Me valitsimme nyt tälle rahalle paremman käytön: lähes 7 000 perhettä kokonaan nollamaksuluokkaan varhaiskasvatusmaksuissa, ja keskituloisille perheille 1 200

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

euroa alennusta vuodessa. Minä tulkitsen tämän niin, että te haluatte perua nämä varhaiskasvatusmaksujen alentamiset, [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] te haluatte palauttaa 7 000 pienituloiselle perheelle varhaiskasvatusmaksut. Samalla logiikalla minä tulkitsen tämän näin. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus tekee hyvää lapsiperhepolitiikkaa. Me uudistamme perhevapaat. Se on erittäin tärkeä asia perheiden tasa-arvon, naisten työmarkkina-aseman, lasten tulevaisuuden kannalta. Yhä useampi lapsi pääsee varhaiskasvatuksen piiriin, ja varhaiskasvatukseen panostetaan, sen koulutusta uudistetaan, laatukriteerit on laadittu. Suomen pitää pitää huolta siitä, että meillä on maailman parasta varhaiskasvatusta. Ja kun me pidämme huolta talouskasvusta, mahdollisimman moni vanhemmista pääsee töihin ja meillä on vähemmän pienituloisia ihmisiä ja lapsiperheitä tässä maassa. Tämä on hyvin yksinkertaista. Kannattaa lukea hallitusohjelmaa. Me olemme sitoutuneet sen työllisyys- ja talouspolitiikan linjaan. Se on parasta lääketta eriarvoisuuden estämisessä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Leppä, 2 minuuttia.

15.33 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Herra puhemies! Täällä edustaja Pakkanen ja myös aiemmin edustaja Oinonen kysivät, millä tavoin voidaan ennalta ehkäistä ja torjua eläinten aiheuttamia vahinkoja varsinkin maatalouteen, viljelyksille. Niitä keinoja etsitään kaiken aikaa yhteistyössä riistahallinnon kanssa, yhteistyössä ympäristöhallinnon kanssa, ja niitä toimia tullaan tietenkin tekemään.

Meillä on metsästyslaissa logiikka, että kun me toteamme, että joku riistalaji on runsastunut, metsästyspainetta voidaan kasvattaa, ja kun se on taantunut, metsästyspainetta pienennetään, jopa kielletään sen lajin metsästys. Tämä on nimenomaan kestävää riistanhoitoa. Ihan samalla tavalla sen pitää olla myöskin niiden lajien osalta, jotka runsastuvat reilusti ja merkittävästi yli sen, mitä meillä suotuisat suojelutasot edellyttävät. Silloin pitää arvioida myös muita keinoja. Siksi nämä keskustelut on aloitettu. Niitä käydään sekä meillä kotimaassa kansallisella tasolla että myöskin EU:n suuntaan, jotta näitä vahinkoja pystytään välttämään ja pystytään pitämään kestäväällä tavalla kaikista kannoista huolta. Sitähän me tietenkin haluamme, se on ihan päivänselvä asia, ja myöskin sitä, että vahingot eivät nouse yli äyräyttensä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt siirrymme puhujalistaan.

15.34 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Ministeri Orpolle haluaisin kuitenkin nyt todeta eriarvoistumiskehityksestä seuraavaa: Te viittasitte tähän 0,04 prosentin Gini-vaiikutukseen. Tosiasiassa se viittaa vain ja ainoastaan kokonaisveroratkaisuun. Sen sijaan tässä ei ole mukana vielä sitä, että hallitus samaan aikaan tekee esimerkiksi indeksileikkauksia, indeksijäädetyksiä, ja niiden seurauksena lopputulema on — mikä sekin täällä on mainittu — että pienituloisilta viedään sellainen nelisenkymmentä euroa ja suurituloisen sitten saa lisää. Siis käytännössä voitte kuvitella sen tilanteen, että jos ihminen on ihan oikeasti pienituloisen, niin jokainen kymppikin, jokainen eurokin on tärkeä euro, ja siksi se ei ole kovinkaan reilua, että samaan aikaan miljoonaperijät ja muut saavat lisää ja sitten se pieni ihminen tosiasiassa kärsii. Eli tässä mennään, ja nämä arvovalinnat ovat hyvin ikäviä.

Toiseksi, te puhuitte lapsiperheiden verotuksesta. Ministeri Orpo joutuu nyt poistumaan, mutta toivon, että tutustutte vielä tähän, mitä sanon seuraavaksi. Nimittäin vaikka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

kovasti nyt tunnutte olevan sitä mieltä, että pieni- ja keskituloiset lapsiperheet eivät teidän mielestänne tarvitse tämän vuoden tason veroja vaan niitä voitaisiin ihan hyvin kiristää, niin sanon kyllä suoraan, että en minä ole ainakaan kuullut keltään lapsiperheeltä kovin-kaan huonoa palautetta siitä lapsivähennyksestä, joka nyt ollaan poistamassa. Päinvastoin, kyllä ne lapsiperheet siellä, kun juttelemaan tulevat, pitävät ihan hyvänä, että heidän verotuksensa on hieman keveämpää voinut tämän lapsivähennyksen kautta olla. Toivoisin siksi, että hallitukselta olisi löytynyt sydäntä peruuttaa nämä pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden veron kiristykset, koska se on asiallisesti väärin, ja sitten on myös hyvin ikävää, kun samaan aikaan sanotaan, että kenenkään verotus ei kiristy. Kyllä se nyt kiristyy, ja miksi sitten nimenomaan tarvitsee olla niin, että se on tämä lapsiperhe, jolle kaiken kaikkiaan näin käy.

Haluaisin vielä sen sanoa tähän kokoomuksen ja hallituksen logiikkaan, että kun perustelette nyt tätä, että te keksitte paremman, te keksitte päivähoitomaksujen kevennyksen, niin se on hyvä asia, mutta historiahan tässäkin oli, että aluksi te halusitte korottaa päivähoitomaksuja. Te halusitte korottaa. Oppositioista kritisoimme tätä kovin, ja lopputulos oli hyvä: niitä ei koroteta vaan pienennetään. Se on aivan oikein. No, vastaava logiikka löytyi kiinteistöverosta. Vielä kaksi viikkoa sitten hallitus ja kokoomus halusivat nimenomaisesti pakkonostaa kiinteistöveroa alarajojen nostolla, ja nyt ei enää haluta. Eli kun tässäkin suhteessa logiikka meni sinänsä oikeaan suuntaan, että perutaan näitä huonoja aikomuksia, niin miksi nyt tässä vaiheessa hallitus ei voisi tehdä samalla lailla, ja jos on aikonutkin kiristää pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden verotusta, niin eikö sitä nyt voisi perua? Tätä yritimme jälleen kerran debatissa kysyä, ja täytyy kyllä sanoa, että minulle pettymys oli ministeri Orpon äskeinen ikään kuin vastaus, jolloin hän suorastaan sanoi, että kaikki on hyvin ja valinnat ovat oikeita ja ilmeisesti perumisia ei tule. Mutta kyllä minä vielä vetoaisin siihen, että tämä tässä lisätalousarviossa tapahtuisi ja talousarvion käsittelyssä ylipäätään, kun täällä eduskunnassa koko syksyn tulemmme vielä jatkamaan näitä talousasioita kaiken kaikkiaan.

Toistan vielä sen, että kun kysymme, kuuluuko kasvu kaikille, on mielestämme ollut väärin vastata, että niin se kuuluukin, edustaja Rossi. [Markku Rossi: Kyllä!] — Niin te vastaatte, mutta mitä te sanotte sille pienituloiselle julkisen sektorin työntekijänaiselle, sille hoitajalle, sille lastentarhanopettajalle, sille kätilölle, siivoojalle, laitosapulaiselle, kenelle kasvusta kuuluu vain lomarahen leikkaus? Mitä te heille sanotte? — Minun mielestäni tämä ei vain ole oikein, ja siksi olisi hyvin perusteltua, hyvin perusteltua, tässä tapauksessa myös miettiä asiaa uudestaan, ja kun kasvunäkymät ovat sinänsä hieman paremmat, niin voisi sitten päätyä siihen, että tulevat leikkaukset lomarahoihin perutaan. Tämä olisi viisasta talouspoliittisestikin, puhemies, siksi, että varmasti se ostovoima näiden lomarahojen myötä olisi ihan tarpeen paitsi näille perheille itselleen, myös Suomen kansantaloudelle ja sille, että ihmisillä olisi kuitenkin jonkin verran enemmän varaa tietyllä tavalla kulutusta kaiken kaikkiaan pitää yllä.

Puhemies! Haluan tähän ihan lopuksi vain sanoa sen, että siitä huolimatta, että talous kasvaa, vientivetoa tulee maailmantaloudesta ja tässä suhteessa tietenkin näkymä on hyvä, niin synkät pilvet ovat valitettavasti tulevaisuutta ajatellen siinä suhteessa olemassa, että viimeksi tänään valtiovarainvaliokunnassa kuulumme sen tiedetyn arvion siitä, että hallitus ei tule mitä suurimmalla todennäköisyydellä pääsemään työllisyystavoitteeseensa. Ja vaikka nyt näyttäisi, että alijäämätavoitekin hieman helpottaa ennustetusta, niin jälleen jo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

vuonna 2019 olemme aiottua synkemmissä lukemissa ja jo silloin jäämme jälleen kerran jälkeen esimerkiksi hallituksen omista tavoitteista alijäämän suhteen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa mitään laajempaa debattia ei avata, mutta myönnän vastauspuheenvuorot edustajille Lauslahti ja Rossi ja sitten mahdollisesti varsinaisen puheenvuoron käyttäjälle.

15.40 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Hyvä puhemies! Edustaja Viitaselle: Uusi sivu on käännetty hallituksen kirjassa. Se sivu on sellainen, joka kohdentaa katseet lapsiperheisiin, pieni- ja keskituloisiin lapsiperheisiin. Ensinnäkin kiinteistöveron alennus kohdentuu ennen kaikkea pääkaupunkiseudulla ja kaupunkiseuduilla asuviin lapsiperheisiin, joilla sattuu olemaan hyvinkin korkeat verotusarvot, joista syntyy hyvinkin paljon lisää menoja heidän rahankäyttönsä kannalta. Lisäksi, jos otetaan varhaiskasvatusmaksut, tämän vuoden varhaiskasvatusmaksut tarkoittavat satoja ja satoja euroja enemmän yksinhuoltajaperheen käytettävissä oleviin tuloihin. Ensi vuoden osalta meillä on edessä 1 200 euroa juuri sinne vähävaraisempiin lapsiperheisiin — 1 200 euroa, se on, kuulkaa, iso rahasumma pienituloiselle lapsiperheelle.

15.41 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edesmennyt presidentti Koivisto taisi joskus muistella niin, että talouspolitiikka on todella vaikea laji ja se on vähän yhtä vaikeaa kuin traktorin oikaiseminen peruuttaessa, kun sen saa menemään niin kuin vinkkeliin. Tämä hallitus oikaisee sitä vinkkeliä. Onneksi me ajamme eteenpäin, koska sinnepäin se on helpompaa kyllä, todellakin. Näin ollen katson edelleenkin, että tämä talouspolitiikan linja, joka koskettaa kaikkia suomalaisia aivan samalla lailla, tavalla tai toisella, on se oikea tie, jota mennään eteenpäin.

Sitten, edustaja Viitanen, te sanoitte lomarahojen leikkauksesta. Verotuksessa on tultu vastaan, ja se on käytännön keino, millä yhteiskunta on osallistunut, palkansaaja on osallistunut ja saattanut sitä hyötyä sitten toimijoiden piiriin. Se on ollut konkreettista: esimerkiksi sairaanhoitopiireissä ei ole tarvinnut irtisanoa väkeä, vaan on pystytty toimimaan taloudellisesti ja kannattavasti. Suosittelen teille käyntiä esimerkiksi Suomen Pankissa. Pääjohtaja Liikanen varmaan antaa mielellään myös talouspolitiikkaan liittyviä näkökulmia käyttöönnne.

15.43 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on valitettavasti nyt, edustaja Rossi, melkeinpä todettava teille, että tämän hallituksen parhaita paloja ovat olleet peruutukset, valitettavasti. Ne parhaat palat ovat olleet peruutukset, eli huonoja päätöksiä on peruttu lähtien vaikka aikanaan eläkkeensaajien asumistuen leikkauksista päätyen vaikka juuri tähän kiinteistöveron pakkonoston peruutukseen. Nämä peruutukset ovat kyllä hallituksen parhaita paloja. Ja koska hallitus näyttää parhaat palansa peruuttaen, niin toivoisin vakavasti, että peruuttaisitte nyt hoitajien ja opettajien ja lastentarhanopettajien, siivoojien lomarahaleikkaukset ja myös peruuttaisitte tämän lapsiperheiden veronkiristykseen. Nimittäin meidän mielestämme se on hyvin ikävää, edustaja Lauslahti, että kun hallitus nyt kääntää uuden sivun lapsiperheiden osalta, niin heti ensimmäisenä sieltä sivulta tulee, että verotukseen kiristyy. Samaan aikaan kun sanotaan, että kenenkään verotus ei kiristyy, niin kyllä, pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden verotus kiristyy [Puhe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

mies koputtaa] monin tavoin, asumiskustannukset nousevat, ja eivät nämä kaikki nyt pelkkää hyvää tiedä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraavaksi palaamme puhujalistaan.

15.44 Mats Nylund r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Mennyt kasvukausi on ollut erittäin vaikea. Vaikeista korjuuoloista kärsineiden viljelijöiden tukemiseksi hallitus on päättänyt tukea vaikeassa sadonkorjuutilanteessa olevia viljelijöitä 25 miljoonan euron panostuksella. Tämä on oikein hyvä ja tulee tarpeeseen. Uutta rahaa kohdennetaan 15 miljoonaa euroa ja tämän lisäksi Makeraan jo päätetyistä varoista kohdennetaan uudelleen 10 miljoonaa euroa akuutin kriisin helpottamiseksi. Rahat käytetään energiaverojen palautuksen korottamiseen.

Päätös maanviljelijöiden tuista on kiitettävä ja tuo varmasti osittaista helpotusta maanviljelijöille. Mennyt vaikea kasvukausi on kuitenkin vain jatkoa monelle taloudellisesti vaikealle vuodelle. Meidän tulisikin miettiä myös jatkoa ja sitä, mitä me voisimme tehdä maanviljelijöiden ahdingon helpottamiseksi ja maanviljelyn edellytysten parantamiseksi. Luken arvion mukaan maatilojen yrittäjätulo romahtaa tänä vuonna viime vuodesta yhteensä 100 miljoonaa euroa 409 miljoonaan euroon. Vuonna 2010 maatilojen yrittäjätulo oli vielä noin 900 miljoonaa euroa. Palkaksi jää Luken mukaan tänä vuonna alle 6 000 euroa per tila. Vaikka tulojen romahtaminen johtuu tänä vuonna osin heikosta kasvukaudesta, tulokehitys on ollut samansuuntainen koko 2000-luvun. Perimmäinen syy viljelijöiden ahdinkoon ja tulojen syöksykierteeseen löytyy markkinoilta, joilla tuottajien heikko asema elintarvikeketjussa sekä alhaiset tuottajahinnat syövät maanviljelijöiden tuloja. Meillä tuotetaan Euroopan puhtainta ruokaa Euroopan alhaisimmilla tuottajahinnoilla, ja tämä on aivan käsittämätöntä ja kestämatöntä. Jos haluamme turvata maanviljelyn tulevaisuuden, meidän tuleekin puuttua näihin markkinoiden epäkohtiin. Ministeri Leppä ja koko hallitus ovat tehneet hyviä avauksia, joihin lukeutuu elintarvikemarkkinalakia valmisteleva työryhmä ja ruoka-asiamiehen viran perustaminen. Näitä avauksia markkinoiden epäkohtien parantamiseksi toivon lisää.

Lisäksi voisimme pohtia, mitä voisimme tehdä maanviljelijöiden turvaverkon parantamiseksi, Suomessa kun maanviljelijöillä ei ole ollut toimivaa turvaverkkoa sen jälkeen kun satovahinkolaki lakkautettiin vuonna 2015. Nykyinen järjestelmä, joka perustuu vapaaehtoiseen ja markkinalähtöisiin vakuutuksiin, ei toimi kunnolla, sillä vakuutukset ovat kalliita eivätkä käytännössä sovellu tämän kesän vahinkotilanteeseen. Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto vieraili aiemmin syksyllä Unkarissa, ja siellä valtio oli perustanut satovahinkorahaston, jonka rahoitukseen lain mukaan osallistuvat niin valtio kuin tietyn koon ylittävät maanviljelijätkin. Sellaisen järjestelmän rakentaminen vie aikaa eikä voi auttaa meitä tänään, mutta on ajatuksen arvoinen toimivan turvaverkon puuttuessa. Maa- ja metsätalousvaliokunta myös omassa lausunnossaan valtiovarainvaliokunnalle tänään koskien ensi vuoden talousarviota peräänkuuluttaa satovakuutuksiin perustuvan korvausjärjestelmän korvaamista uudella, toimivalla järjestelmällä. Tältä osin valtiovarainministeriön päätös perustaa työryhmä selvittämään vakuutusmaksuveron huojennusta satovahinkovakuutuksen osalta on erittäin tervetullut.

Sään voimille emme voi mitään, mutta voimme lieventää äärimmäisistä sääolosuhteista aiheutuvia seurauksia viisaalla lainsäädännöllä jatkossakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

15.48 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä hiukan aluepoliittista keskustelua, sillä hallituksen päätöksiä seurattaessa kasvu ei alueellisestikaan tunnu kuuluvan kaikille — siis kaikille alueille. Hallituksen esitys jatkaa pitkälti jo tämän vuoden ensimmäisen lisätalousarvion linjaa, jossa määrärahalisäykset kohdistuvat jo positiivisessa talouskehityksessä oleviin eli niin kutsuttuihin positiivisen rakennemuutoksen aloihin ja seutuihin, kuten laivanrakennuksen innovaatiotukiin ja Tampereen monitoimiareenaan. Samaan aikaan esitys lupaa hyvin vähän esimerkiksi edelleen korkeiden työttömyyslukujen kanssa painiville Itä- ja Pohjois-Suomelle. Pohjois-Karjalan työttömyysluvut ovat edelleen maan korkeimmat: koko Pohjois-Karjalassa ne ovat 14,5 prosenttia, ja Joensuun työttömyysprosentti on edelleen 15,4.

Alkaneen kasvun tukeminen ei toki ole paha asia, mutta koko maan työllisyyden hoito edellyttäisi laajempaa näkemystä. Alueellisia kasvupaketteja tulisi räätälöidä eri alueille. Pitkäjänteinen ja alueiden vahvuuksia tukeva elinkeinopolitiikka paitsi hoitaisi akuuttia työttömyyttä, parantaisi samalla myös maakuntien mahdollisuutta tehdä kasvuhakuisempaa politiikkaa tulevaisuudessa. Nyt etenkin Itä-Suomi on kokenut hallituksen politiikan nurjan puolen, kun leikkauksia on tullut niin raideliikenteeseen ja Postin konttoriverkostoon kuin — tuoreimpana ehdotuksena — käräjäoikeusverkostoon.

Yksi tärkeä tulevaisuuden investointi Pohjois-Karjalassa olisi Joensuun ratapihahankkeen eteenpäin vieminen. Hankkeen kaavoitus on valmis, samoin kaupungin maksuosuus. Puuttuu enää valtion rahoitusosuus. Tämä hanke tukisi kasvun mahdollisuuksia, ja samalla se helpottaisi työllisyystilannetta. Pienellä julkisen rahan panostuksella saataisiin liikkeelle merkittävästi yksityisiä investointeja, ja kokonaisuudella olisi merkittävä rooli koko Joensuun seudun ja myös koko Pohjois-Karjalan kasvulle ja työllisyydelle. Kun muutkin maakunnat edelleen painivat korkeiden työttömyyslukujen kanssa, voisi valtio hyvin olla kohdennetuilla panostuksillaan mukana rakentamassa käännettä kohti parempaa.

Tämä on hyvä esimerkki hallituksen aluepolitiikasta: koko maata ei haluta tukea yhdenvertaisesti. Pohjois-Karjalasta katsottuna tämä näyttää siltä, että niille, joilla on paljon, annetaan lisää, ja niiltä, joilla on vähän, otetaan pois.

15.51 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva lisätalousarvio nostaa esille sen kysymyksen, miten taloutta tasapainotetaan ja miten mahdollisesti uutta jakovaraa käytetään. OECD ja IMF ovat suositelleet, että verotusta tulisi käyttää tuloerojen kaventamiseen enemmän kuin hallitus tosiasiaassa tekee. Tänään olemme hyvin laajasti keskustelleet siitä, ovatko kasvun hedelmät tässä esityksessä paikallaan. Kun hallitus samaan aikaan esittää lisätalousarviossa, että velkaannutaan lisää, jotta voidaan tiettyjä hankkeita hoitaa, niin kyllä päivän kysymys on se, olisiko tässä lisätalousarvioesityksessä pitänyt näitä kasvun hedelmiä jakaa eri väestöryhmille, yksittäisille ihmisille eri tuloluokissa, etuusryhmissä ja sekä maan eri alueille että eri kaupungeille hiukan kohtuullisemmin. Kysymys siis on siitä, kenelle kasvu tosiasiaassa kuuluu. [Markku Rossi: Kaikille!] — Edustaja Rossi onkin painottanut, että kasvu kuuluu kaikille. Minusta se on hieno periaate ja haluaisinkin, että hallitus tähän hyvään periaatteeseen sitoutuu.

Nyt on jo huomattu, että julkisen talouden tosiasiallinen sopeuttaminen voidaan tehdä niin kovin monella eri tavalla. Ensinnäkin se voidaan tehdä oikeudenmukaisesti. Siitä hyvänä esimerkkinä toimivat Kataisen ja Stubbin hallitukset, joissa jopa kokoomus pystyi sitoutumaan siihen, että julkista taloutta tasapainotettiin — ja silloin tasapainotettiin lähes 5 miljardilla eurolla — mutta samaan aikaan hillittiin velkaantumista ja kuitenkin teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

tiin politiikkaa, joka ei lisännyt tuloeroja vaan kavensi niitä. Nyt ollaan tilanteessa, jossa tämä Sipilä-johtoinen hallitus tosiasiallisesti näyttää, että tästä linjasta ei tarvitsekaan pitää kiinni. Viime hallituskauden oppositio, silloiset perussuomalaiset ja keskusta, halusivat, että enemmän olisi tulo- ja varallisuuseroja tasapainotettu. Nyt ollaan tilanteessa, jossa hallituskaudella veropäätöksiä ja etuuspäätöksiä, siis käytännössä etuusleikkauksina, on kasvatettu ihmisten tuloeroja tilanteessa, jossa kaikkein pienituloisimmat ihmiset tosiasiallisesti menettävät entisestään. Tuloerot kasvavat myös tulevana vuonna ja lapsiperheiden verotus kiristyy ainoana väestöryhmänä koko tästä joukosta. Eriarvoisuus lisääntyy jatkuvasti.

Nyt kysymys on siitä, että kun lisätalousarviossa voitaisiin katsoa uudemman kerran jo edeltävässä lisätalousarviossa huomattua miljardin euron tulolisäystä, joka on syntynyt kasvun vahvistumisesta maailmantalouden imun voimassa, niin tällöin olisi voinut katsoa uudemman kerran myös sitä, miten tätä kasvun hedelmää sitten jaetaan. Nyt ollaan tilanteessa, jossa hallitus esittää, että käytännössä niitä ryhmiä, niitä heikompiosaisia, hauraita ryhmiä, jotka Suomessa tämän talouden sopeuttamisen ovat omasta selkänahastaan ottaneet, ei tueta millään tavalla. Ja siltä osin, edustaja Rossi, olen teidän kanssanne eri mieltä, kasvu ei kuulukaan kaikille. Minä ainakin otin vakavasti tuon pääministeri Sipilän lupauksen aikoinaan, että jos nyt jokainen antaa vähistäänkin, niin kyllä se aika sitten tulee, jolloin nämä hedelmät palautetaan takaisin omistajilleen. Tässä suhteessa tätä jakopistettä ei ole tullut.

Sen sijaan tämän hallituksen politiikka on sekä veropolitiikkana että etuuspolitiikkana aiheuttanut sen muutoksen, että käytettävissä olevien tulojen suhteellinen muutos on isoin niillä, jotka kuuluvat 10 desiliistä alaspäin kaikkein alhaisimpiin eli desiileihin 1—4. Eikö tämä nyt osoita meille sitä, että tässä hallituksen politiikassa nimenomaan on lähdetty hakemaan tuloeroja lisääviä päätöksiä, jos kerran on ilmeistä ja havainnollista, että näin on? Se on käytännössä johtanut siihen, kun kaikki erät otetaan huomioon, myöskin indeksileikkaukset, joita ei näy enää tässä keltaisessa kirjassa, kun nämä kaikki otetaan huomioon, että pienituloisimmat suomalaiset menettävät tällä hallituksen politiikalla 37 euroa. Sen sijaan suurituloiset rikkaat saavat 400 euroa. Eikö tämä teidän mielestänne tunnu aika erikoiselta poliittiselta valinnalta, että tuloerot siis kasvavat ja se on ok? Tämä on minusta päivän iso kysymys.

Arvoisa puhemies! Lopuksi minä totean, että tässä hallituksen toimintalinjassa on yksi hyvä puoli, jossa otetaan nyt huomioon ensimmäistä kertaa se, että kasvun hedelmien pitäisi kuulua myöskin niille maakunnille erityisesti, joissa tehdään isoa tulosta, ja sitä tulosta pitäisi taloudellisen kasvun ja myöskin kestävä kasvun nimissä tukea. Viittaan tällä erityisesti niihin positiivisen rakennemuutoksen alueisiin, joita Suomessa on. Tässä lisätalousarviossa olisi viimeistään pitänyt tuoda se kevään toimintalinja, jossa oltiin huolestuneita siitä, miksi niiden maakuntien, jotka tuovat kasvua Suomeen, positiivista rakennemuutosta ei tueta. Ainoa alue, joka on päässyt nyt tähän imuun, on tosiasiasa Varsinais-Suomi. Eikö meidän pitäisi katsoa Varsinais-Suomen lisäksi ne alueet, kuten esimerkiksi oma kotimaakuntani Satakunta? Vientivetoinen kasvu on suurempaa Porissa kuin Turussa. Positiivista rakennemuutosta ei saatu ulottumaan Satakunnan puolelle, vaikka kaksi selvitysmiestä istui ja ihmetteli, miksi sitä kasvua ei voi tukea myös Satakunnassa, jossa sitä todella on. Lisäksi haluaisin, että sitä kasvua voitaisiin tukea siellä, missä näitä orastavia hedelmiä olisi poimittavana, myös muualla kuin länsirannikon puolella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

Siltä osin tämä toimintalinja kaipaa vielä korjausta, ja siihen liittyy myöskin se koulutuksen kohtaanto-ongelma, joka meillä on ilmeinen näillä rakennemuutosalueilla. Siltä osin minusta eduskunnan pitää jatkaa keskustelua, tämän positiivisen rakennemuutoksen tukemista eri puolella Suomea, ei vain Varsinais-Suomessa.

15.59 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Käymme nyt keskustelua hallituksen esityksestä kuluvaan vuoden kolmanneksi lisätalousarvioksi, ja kun kuunteli tuota keskusteluosuutta, tuntui kyllä vahvasti siltä, että puhuttiin aika lujasti asian vierestä. Ainoastaan maatalous oli sellainen asia, mikä tästä lisätalousarvioesityksestä löytyi.

Herra puhemies! Tämä peruslähtökohtahan on se, että hallitus on todennut, että talous kasvaa ja työllisyys paranee, ja kasvuennusteet eri ennustajalaitoksista ovat kuluvaan ja ensi vuodenkin osalta hyvin positiivisia. Tämä on hyvä lähtökohta, ja lisätalousarvio tukee monilta osin tätä kehitystä. Muun muassa nämä innovaatiotukitoimet, joita laivanrakennuksen innovaatiotuen osalta ehdotetaan lähes 31 miljoonaa, ja sitten viennin edistämiseen 12 miljoonaa ja panostukset digitalisaatioon kaikki ovat sellaisia, jotka nimenomaan laajapohjaisesti tukevat talouskasvua, työllisyyden parantumista ja myöskin kasvun ennusteita ja viennin parantumista.

Herra puhemies! Muutama sana vielä tästä maatalouden tilanteesta: Kuluva vuosi on ollut hyvin harvinainen. Ensin meillä oli hyvin kylmä, viivästynyt kevät, sen jälkeen kylmä, sateinen kesä, joka sittemmin on hyvin sateisena syksynä jatkunut. Näin ollen viljelijät ovat sadonkorjuutöiden osalta olleet hyvin suurissa vaikeuksissa ja ennusteet ovat ennustaneet, että satovahinkojen kokonaismäärä on noin 100—150 miljoonaa euroa. On positiivista, että hallitus on nyt lähtenyt mukaan näihin tukitalkoihin osoittamalla 25 miljoonaa euroa energiaveron palauttamiseen, jonka pohjana on vuoden 2016 energiankulutus. Tämä on osin hankalaa ajatellen niitä tiloja, jotka joko ovat aloittaneet koko tuotantotoiminnan tämän vuoden alusta, tai sitten vaihtoehtoisesti sellaisia, joilla ei itsellään ole esimerkiksi viljankuivaamoja. Tällöin heille ei muodostu niin riittävää määrää energiakustannuksia kuin sitten tällä energiaverolla voitaisiin korvata. Mutta hyvää on tietysti se, että jollakin tavoin tähän asiaan puututaan. Tärkeää on lisäksi se, että pankit lähtisivät mukaan näihin talkoihin myöntämällä lainojenlyhennysvapauksia, että tästä pahimmasta vaiheesta päästäisiin eroon.

Hallituksen lisätalousarvioesityksessä esitetään eläintautien ja erityisesti afrikkalaisen sikaruton torjuntaan 250 000 euroa. Se on tarpeellinen lisämääräraha, koska mikäli afrikkalainen sikarutto tänne Suomeen rantautuisi, siitä aiheutuvat kustannukset olisivat kyllä suuret ja se olisi myöskin iso imagotappio meidän juuri alkaneelle vientitoiminnalle. Lisätalousarvioesityksessä annetaan lisärahoitusta myöskin maatalojen ja turkistilojen lomitukseen hallintomenoihin, ja lisäksi on tärkeää, että viljelijöiden jaksamista tuetaan ehdottamalla miljoona euroa Välitä viljelijästä -hankkeeseen.

Arvoisa puhemies! Täällä monissa puheenvuoroissa on katsottu tulevaisuuteen siltä osin, miten satovahinkoja voitaisiin tulevaisuudessa korvata. Maatalousjaoston Unkarin-matkalla kuulin heidän maatalousministeriönsä ja parlamentin edustajien puheita heidän omasta järjestelmästä, ja siellä oli tosiaan tällainen rahasto, johon viljelijät laittoivat muistaakseni 16 hehtaarin jälkeen tietyn summan ja sitten valtio laittoi rahastoon toisen. Jos ajateltaisiin tällaista rahastomallia Suomeen, niin mikäli viljelijät laittaisivat esimerkiksi 4 euroa hehtaarilta ja valtio saman verran, siitä muodostuisi noin 20 miljoonan vuotuinen rahasto, ja mikäli tämä kertynyt vara jätettäisiin rahastoon, niin neljän vuoden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

aikana siitä muodostuisi jo sitten 80 miljoonan euron rahasto, joka olisi jo kohtuuhyvä pus-kuri satovahinkojen osalta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kiitokset hallitukselle liikenne- ja viestintäministeriön hal-linnonalan osalta siitä, että Seinäjoen lentoasema saa 150 000 euroa tässä lisätalousarvio-esityksessä. Seinäjoen lentoasema on Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolinen yksityi-nen lentoasema, ja kuitenkin siellä on kaupallista ja yksityislentoliikennettä niin paljon, että kentän aktiiviselle pyörittämiselle on tarvetta, eli näitä rahoja tullaan käyttämään hen-kilöstömenojen kattamiseen. Tällainen kertaluontoinen valtionavustus Seinäjoen lento-aseman lennonvarmistuksen, palo- ja pelastuspalvelun sekä siviili-ilmailun turvaamisesta aiheutuviin henkilöstökuluihin ja laitteiston huolto- ja ylläpitokuluihin on välttämätöntä. Näin ollen Seinäjoen lentoasema pystyy tarjoamaan sitten varsin hyvät palvelut, kun tiede-tään, että se kenttä muilta osin on varsin laadukas ja toimitilat kaikin puolin asianmukaiset.

16.05 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tässä uu-tuutta hohtavassa remontoidussa Eduskuntatalossa olen jo ehtinyt näillä vuoden 2017 syysvaltiopäivillä muutaman puheenvuoron käyttämään tuolta omalta paikaltani, mutta tässä lisätalousarviokeskustelussa ajattelin ensimmäisen kerran rohkaistua kipuamaan ihan tänne puhujapöytäni ja käyttämään täältä puheenvuoron, kun kysymyksessä on monia oman vaalipiirini kannalta erittäin tärkeitä ja hyviä asioita, joita Juha Sipilän hallitus on tässä vuoden 2017 kolmannessa lisätalousarviossa tuonut esille.

Herra puhemies! Jatkan oikeastaan puheenvuoroa siitä, mitä edellinen puhuja, edustaja Lasse Hautala, hyvä kollegani samasta kotimaakunnasta, tuossa viimeiseksi päätteli, ja ha-luan esittää erittäin lämpimän kiitoksen koko hallitukselle ja erityisesti liikenneministeri Anne Bernerille siitä, että nyt tässä kolmannessa tämän vuoden lisätalousarviossa turva-taan Seinäjoen lentoaseman toiminnan kehittämistä. Seinäjoen lentoaseman kehittäminen on ollut vuosien vääntö ja tappelu meillä paikallisesti. Ollaan paljon tehty töitä siinä — niin kunnat kuin maakunnalliset edunvalvojat ja lukuisat kansanedustajat eri puolueistakin meidän maakunnasta — vuosien varrella, että lentoaseman toimintaa on pystytty ylläpitä-mään, ja viime vuosina Seinäjoen lentoasemasta on kehittynyt tietynlainen pilottilento-kenttä. Puhutaan kevytlentoasemakonsepteista ja dirty domestics, sillä on monia hienoja termejä. Ideana on luoda vähän kevyempi tapa ylläpitää lentoliikennetoimintaa, ja Seinä-joen lentokenttä voi olla tulevaisuudessa mallilentokenttä sille, miten Suomessa maakun-takentät toimivat.

Olen liikenneministeri Anne Bernerin kanssa monta kertaa keskustellut tästä Seinäjoen lentokentän tilanteesta ja ylipäänsä lentoliikenteestä Suomessa ja jaan kyllä liikenneminis-terin näkemyksen siitä, että kun maailmanlaajuisesti lentotoiminta ja lentoliikenne on li-sääntymässä, ei vähenemässä, niin ei ole viisasta tällä hetkellä Suomessa sulkea yhtään lentokenttää. Me olemme olleet nyt epäonnistuneen talouspolitiikan ja maailmanlaajuisen finanssikriisin takia useita vuosia taloudellisessa taantumassa, josta nyt Suomi on noussut hyvän talouspolitiikan ansiosta muuhun maailmantalouden tahtiin viime vuosina, ja kun ollaan taloudellisen nousun alussa, niin ei ole viisasta millään tavalla heikentää meidän lii-kenneyhteyksiä ja meidän logistista saavutettavuutta. Lentoliikenne on kuitenkin sellai-nen, että kun käydään kansainvälistä kauppaa ja harjoitetaan kansainvälistä liiketoimintaa ja matkailua ynnä muuta, se on vain sellaista bisnestä, jossa pitää ihan oikeasti päästä sinne maakuntakaupunkiin nopeasti ja sieltä pois maailmalle, ja siinä tällaiset lentokentät, jotka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

palvelevat joustavasti erilaista liikematkustamista ja erilaisia tapahtumia, ovat erittäin tarpeellisia.

Haluan tässä yhteydessä myös kiittää eteläpohjalaisia kansanedustajakollegoitani, ihan yli hallitus—oppositio-ajan, siitä, että olimme viime syksynä liikkeellä tämän Seinäjoen lentoaseman toiminnan turvaamisen kohdalla. Teimme yhteisen talousarvioaloitteen, joka valitettavasti ei valtiovarainvaliokunnan mietintöön silloin mahtunut, mutta tällä talousarvioaloitteella oli oma vaikutuksensa siihen, että nyt tämä 150 000 euroa tukea saatiin, niin että tätä uudentyyppistä lentoasematoimintaa voidaan kehittää.

Arvoisa puhemies! Vuosi 2017, Suomi täyttää 100 vuotta. 100 vuotta itsenäistä tasavaltaa. Rantaa satoi pitkin kevättä, kesä oli erittäin kylmä, syksy sateinen. Vuosi 2017 on ollut pahin katovuosi 30 vuoteen. Sata vuotta sitten, kun Suomi itsenäistyi, meillä oli pulaa ruuasta, täällä oli elintarvikepula ja, arvoisa puhemies, rohkenen sanoa, että jos me eläisimme sadan vuoden takaista aikaa, meillä olisi Suomessa nälänhätä. Sellainen vuosi on ollut tämä vuosi meidän maataloudelle ja meidän sääolosuhteillemme. Tämä on luonnollisesti näkynyt hätätilanteena ja kriisinä maaseudulla, erityisesti maataloilla, joidenka toimeentulo ja oma leipä on kiinni siitä, mitä satoa luonnosta oikein saadaan.

Tämän vuoksi haluan kiittää Juha Sipilän hallitusta ja erityisesti uuteraa tuoretta keskustalaista maatalousministeriä Jari Leppää siitä, että tässä lisätalousarviossa, ja hallituksen neuvotteluissa muutenkin, ollaan auttamassa maatalouden katotilannetta. 15 miljoonaa euroa vapautetaan Makerasta, Maaseudun kehittämisrahastosta, varoja, ja sen lisäksi 21 miljoonaa euroa on jo aikaisemmin sovitusta maatalouden kriisipaketista tulossa tämän katovuoden tilanteen helpottamiseen. Sen lisäksi Juha Sipilän hallitus on sopinut, että 25 miljoonaa euroa palautetaan energiaveroja maataloille, millä helpotetaan tätä akuuttia talouskriisiä, mikä katovuonna on tapahtunut.

Arvoisa puhemies! Suomalainen maatalous on ollut erittäin syvissä vaikeuksissa viimeisen kolmen, neljän vuoden ajan. Siihen on monia syitä; yhtenä isoimpana juurisyynä ja taustasyynä on Ukrainan kriisi, josta seurasi molemminpuolisia pakotteita Euroopan unionin ja Venäjän välillä. Tämä on johtanut monine välillisine vaikutuksineen siihen tilanteeseen, että maatalouden markkinatilanne on erittäin huono Suomessa, ja myös oikeastaan Euroopan laajuinen maatalousmarkkina on tällä hetkellä aika vaikeassa tilanteessa. Kaikin keinoin meidän pitää pystyä — tällaisena katovuonna, kun me näemme, että luonto ei kuitenkaan olekaan muuttunut miksiäkään, maailma ei ole sadassa vuodessa muuttunutkaan miksiäkään — pitämään huoli siitä, se on erittäin tärkeää, että suomalainen maatalous ei nyt näiden väliaikaisten vaikeuksien vuoksi lopu kokonaan. Maatalouden kannattavuutta pitää pystyä parantamaan, ja odotan aika paljon tältä Jari Lepän lanseeraamalta uudelta kauppatapa-asiamieheltä, jonka tehtävänä on varmistaa se, että entistä isompi osa siitä leipäpaketin tai maitopurkin hinnasta päätyisi sille viljelijälle ja tuottajalle, joka siinä kuitenkin kaikista suurimman työn tekee.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta siitäkin, että tästä niin sanotusta Välitä viljelijästä -hankkeesta pidetään myös huolta ja siihen on laitettu lisäresursseja tässä lisätalousarviossa. Nämä henkilöt, jotka tekevät tätä Välitä viljelijästä -työtä ja jotka käyvät siellä tiloilla keskustelemassa vaikeuksissa olevien viljelijöiden kanssa, ovat kertoneet, että kun tämä hanke käynnistyi, heidän puhelimensa tukkeutuivat. He olivat ihan pari päivää putkeen puhelimesta. Yksittäisissä, vähän pienemmissäkin maakunnissa on ollut satoja tiloja, jotka ovat kaivanneet tätä apua jaksamiseen, niin vaikea se taloudellinen tilanne ja sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

tä seuraavat henkiset paineet ovat. On erittäin tärkeää, että tätä Välitä viljelijästä -hanketta jatketaan.

Puhemies! Toivoisin, että me pohtisimme Suomessa uudenlaisia tapoja, millä näitä ylivelkaantuneita tiloja voitaisiin akordityyppisesti saneerata taas elinkelpoisiksi. Valitettavasti meidän nykyiset lainsäädäntövälineemme, yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely, jotka ovat sitä varten, että yrittäjä voi päästä uuteen alkuun ja päästä veloistaan ilman täydellistä konkurssia, sopivat varsin huonosti maataloilille. Siitä on erittäin paljon kokemuksia, että käytännössä — kun se yritystoiminta koostuu siellä suurista kiinteistömassoista, pelloista ja metsistä — nämä nykyiset velkajärjestelylait eivät oikein sovi näiden tilojen saneeraamiseen, ja toivoisinkin nyt, että vielä hallitus oikeusministerinsä johdolla miettisi, olisiko siellä meidän maksukyvyttömyyslaeissamme tehtävissä jotakin muutoksia, joilla voitaisiin saneerata elinkelpoisemmiksi näitä maatiloja, sellaisia tiloja, jotka voisivat olla elinkelpoisia, jos siellä jonkinlainen saneerausmenettely tehtäisiin.

Arvoisa puhemies! Nyt kun olen päässyt tänä Suomi 100 -juhlavuonna omalla kotipaikkakunnallani, omassa kotipitäjässäni syntyneen J. S. Sirénin suunnittelemassa Eduskunnassa puhumaan ensimmäisen kerran täällä pöntössä, niin haluan tässä yhteydessä kiittää vielä kaikkia oman vaalipiirini äänestäjiä, että saan Suomi 100 -juhlavuonna olla täällä pöntössä puhumassa. Pyrin olemaan teidän luottamukseenne arvoinen.

16.15 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tätä kolmatta lisätalousarvioesitystä voi lähestyä hyvin monella tavalla. Sitä voi kauhistella, siitä voi valittaa, siitä voi kiittää, mutta ehkä kaikista rakentavin tapa on lukea se niin kuin se on, lähteä siitä, että katsotaan tosiasioita silmästä silmään. Kun tätä huolella alkaa sitten lukea, niin täältä voi tehdä muun muassa seuraavanlaisia nostoja:

Valtionvelan määrän vuoden 2017 lopussa arvioidaan olevan noin 107 miljardia euroa, mikä on 48 prosenttia bruttokansantuotteesta. Velka siis euromääräisesti kasvaa, mutta suhteessa bruttokansantuotteeseen vähenee. Hallitus ottaa myös lisää velkaa. Velkaakin on hyvin monenlaista. Tässä tapauksessa tämä muutaman sadan miljoonan velanotto on tuotavaa velkaa, velkaa, joka laitetaan tuottamaan investointeja, tuomaan lisähyötyä Suomelle, joten velkana se ei välttämättä ole niin kauhea ja kauhisteltava asia kuin täällä tänäänkin muutamissa puheenvuoroissa on todettu.

Erityisen merkittävää tässä on minusta tämä painopiste. Täällä lisätään panostuksia juuri sinne, mistä arvellaan, että syntyy vielä enemmän tuottoja. Taotaan siis siellä, missä rauta on kuumaa. Suomalaisen laivanrakennuksen pitkä perinne jatkuu Turussa, vaikka ulkomaalaisessa omistuksessa. Suomalainen ammattitaito on korkeassa kurssissa, ja koko Turun talousalueella se tuottaa tällä hetkellä yhteistä hyvää, mikä rantautuu sitten aivan tänne valtiontalouteen saakka. Samoin innovaatiorahoituskeskukseen laitetaan 40 miljoonaa euroa, jotta tutkimustoimintaa aikaistetaan, teetetään tiettyjä asioita, jotka on juuri nyt tehtävä, ei ensi vuonna tai seuraavana. Sitten Vientiluoton jälleenrahoituslainan arviointimäärärahaan ehdotetaan korotusta, eli lähdetään siitä, että vientiä on tuettava.

Näistä maatalousasioista on täällä jo puhuttu ihan riittävästi [Eduskunnasta: Ei ole!] — no niin, erittäin hyvä, kiitoksia — ei riittävästi, mutta ehkä minun ei tarvitse enää niihin palata, koska tuen kaikkia niitä hyviä puheenvuoroja ja pyrkimyksiä, mitä tässä on mainittu.

Sitten tämä muutokoulutus, joka myös tuo 550 uutta mahdollisuutta.

Sitten matkailun edistäminen: Finpron valtionapuun ehdotetaan 800 000 euron lisäystä. Täällä nyt erityisesti mainitaan sitten Kiinan tilanne. En tiedä, huomasitteko, mutta tänään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

juuri eräs uusi kiinalainen lentoyhtiö ilmoitti, että he aloittavat uuden, heille uuden reitin Pekingistä Helsinkiin. Se on jo toinen kiinalainen lentoyhtiö, joka käynnistää lentotoiminnan, suoria lentoja Kiinasta Suomeen sen takia, että Suomi on tällä hetkellä mielenkiintoinen sijoituskohde. Tämäkin on uutta, ja siitä pitäisi puhua paljon enemmän kuin näistä puutteista, mitä täällä on.

Sitten on yliopistojen valtionrahoitus: ehdotetaan lisättäväksi 5 miljoonan raha, joka lähinnä kohdistuu tähän apteekkitoimintaan, joka oli jäänyt vähän huonolle hoidolle. Nyt se tässä paikataan, niin kuin onkin oikein.

Arvoisa puhemies! Suomalainen perhepolitiikka on jo pitkään kärsinyt, voisiko nyt sanoa, riittämättömästä valtionhallinnon huomiosta. Meidän syntyvyyslaskee nopeasti. Se on tällä hetkellä hyvää vauhtia menossa Euroopan alhaisimmaksi. Tätä ei voi vain olla kohauttamalla sivuuttaa, että se on ihmisten oma asia, minkälaisia perheitä he haluavat. Tutkimusten mukaan suomalaiset halusivat monilapsisia perheitä, mutta yhteiskunnan tarjoamat edellytykset tällä hetkellä eivät rohkaise siihen suuntaan, ja moni omien sanojensa mukaan pelkää luoda sellaista perhekuilutturia, -elämää kuin itse haluaisi. Näen tämän sellaisena asiana, että suomalainen perhepolitiikka ei tällä hetkellä ole tasapainoista, se ei rohkaise siihen, että Suomeen syntyy enemmän lapsia. Kun täällä on paljon puhuttu lapsivähennyksen perumisesta sitten varsinaisen budjettikäsittelyn yhteydessä, niin minusta siihen on perustellut syyt palata. Uskon, että hallituspuolueetkin, jos oikein tahtovat, löytävät tähän uudenlaisia ratkaisuja, jotta perhepolitiikka saadaan sellaiseksi, että se innostaa suurempiin perheisiin kuin mitä suomalainen yhteiskunta nyt pitää sisällään.

16.21 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Palaan tähän Tampereen monitoimiareenaan ja sen rahoitukseen tässä kolmannessa lisätalousarviossa: Meillä on monia hankkeita, hyviä hankkeita, joita valtio on vuosien varrella tukenut. Mainitsen tässä muutamia: Oopperatalo, Musiikkitalo, Kiasma, Olympiastadion, keskustakirjasto, Hartwall Areena. Osa näistä on valmistunut jo parisenkymmentä vuotta sitten ja ylikin, ja osa on tällä hetkellä rakenteilla. Tämä maantieteellinen jako on hyvä ottaa tässä myös huomioon, ja tämä monitoimiareenahan on sellainen, että se on pääkaupunkiseudun ulkopuolella mutta palvelee kuitenkin koko Suomea. Edustajakollega Wallinheimo tässä vieressä nosti liikunnan osalta Jyväskylässä, Turussa ja Oulussa olevia hankkeita esille, ja niihin on varmaan syytä palata myöhemmin.

Näihin rakentamiseen liittyviin kysymyksiin: Pysin tuossa eilen ja tänään selvittämään, onko jotain yhteismitallista vertailua tai taulukkoa olemassa valtion tukemista hankkeista, miten ne ovat toteutuneet, minkälaisia tuloksia niistä on saatu, kuinka paljon niihin on laitettu euroja ja kuinka monta prosenttia siitä on ollut valtion rahaa. Sellaista yhtenäistä taulukkoa en ainakaan vielä ole löytänyt. Sen sijaan käytössä on maaliskuussa julkaistu entisen budjettipäällikön ja selvitysmiehen Erkki Virtasen raportti Valtion rahoittaman rakentamisen ongelmat, jossa on 11 selkeää suositusta siitä, miten näitä hankkeita kannattaa viedä eteenpäin, jotta valtion rahoituksella saadaan kestävä ja tuloksekasta rakentamista aikaan. Allianssimalli muun muassa nousi siellä ensimmäisenä esille.

16.23 Kimmo Kivelä si: Puhemies! Ne on kai laitettu konkaripoliitikko Aarre "Sapeli" Simosen lausumaksi sanat: "En minä näitten vuosikymmenten jälkeen ole vielä päässyt perille, mitä se politiikka oikeastaan on. 90 prosenttia siitä on pelkkää teatteria, ja mitä se loppu 10 prosenttia on, niin se ei ole minulle vielä selvinnyt." Oikeastaan vähän tämäntyypp-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

piset ajatukset tulivat tuossa debatin aikana mieleen, niin yllätyksetön debattikeskustelu tämän lisätalousarvion äärellä oli. Yhtäältä oppositio luonteensa mukaisesti kannatti kaikkia hyviä asioita ja vastusti kaikkia huonoja asioita. Debatti oli täynnä tahallista väärinymmärrystä, mielikuvituksellista tulkintaa ja monenlaisia kliseitä ja fraaseja. Mutta kyllä täytyy antaa tunnustustakin: esimerkiksi opposition edustaja Laukkanen piti hyvin rakentavahenkisen puheenvuoron, jota äsken vielä tässä varsinaisessa puheenvuorossaan jatkoi. [Seppo Kääriäinen: Harry Wallin myös!] — Toki Wallin myös piti tällaisen rakentavahenkisen puheen.

Totta kai tämä nyt kuuluu lajin luonteeseen, mutta toisinpäin: kyllä meidän on katsottava totuutta silmiin, minkälaisessa tilanteessa tai käänteessä me nyt olemme, ja nyt me sitä malttaa tarvitsimme. Meillä on ratkaisun avaimet käsissä, me olemme ikään kuin tempelin harjalla. Nyt me intomielisyydessämme saatamme todellakin sähylätä pallon omaan maaliin — tai sitten vakauttaa tätä hyvää kehitystä, jolla olemme menossa jopa ennakoitua huomattavasti paremmin. Hyvin ikäviltä tuntuvat tällaiset puheenvuorot, että hallitus ikään kuin tahallaan olisi tehnyt vaikeita ja kipeitä asioita kansaa nöyryyttääkseen ja niin edelleen. Kakkua on kiva jakaa, ja on hyvä, että on mitä jakaa, mutta samanaikaisesti on pidettävä huolta, että kakkua on mitä jakaa ja että sitä on myös vastaisuudessa jaettavaksi.

Mutta kaiken tämän teatraalisuuden keskellä kuitenkin isosta kuvasta ollaan hyvin pitkälti samaa mieltä. Esimerkiksi maatalouden ahdingosta, ajankohtaisista ongelmista, satovahingoista, maanviljelijöiden henkisestä tilasta ja muusta kyllä tämä huoli jaetaan yhteisesti vasemmalta oikealle. Mutta tämä kaikki on taas osoitusta siitä, kuinka haavoittuva meidän yhteiskunta lopulta onkaan. Niin hienosti kuin kaikkea suunnitellaan ja varaudutaan, niin jälleen kerran osoitetaan, että huoltovarmuuteen on aina, kaikissa olosuhteissa satsattava riittävässä määrin.

16.28 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Aloitan puheenvuoroni kiittämällä hallituksia, edellistä ja nykyistä, tänään julkaistuista Keski-Suomen rohkaisevista työllisyyslukuista. Se, että Keski-Suomessa työttömien määrä on tippunut vuodessa lähes 4 500 henkilöä, on varmasti asia, josta me kaikki täällä salissa voimme olla tyytyväisiä, ja mikä kaikkein ilahduttavinta, myös avointen työpaikkojen määrä on kasvussa. Se taas ennustaisi sitä, että talouden vahva kasvu jatkuu ja yhä uudet työttömät saisivat lähikuukausina töitä. Kaikki tämä siis osoittaa konkreettisesti sen, että hallituksessa omaksuttu talouspolitiikan linja puree ja hyvällä uralla ollaan tässä mielessä. Tästä on hyvä jatkaa.

Arvoisa puhemies! Toisaalta tänään käsittelyssä oleva kuluvan vuoden kolmas lisätalousarvioesitys kertoo paljon hallituksen talouspolitiikan tahtotilasta. Hallitus ei tyydy eikä siten hyydy hyvien uutisten edessä, vaan jatkaa määrätietoisesti työtään työllisyysasteen nostamiseksi. Esimerkiksi laivanrakennuksen innovaatiotukeen osoitetut 30,9 miljoonaa euroa johtavat toivottavasti siihen, että Turun telakan täydet tilauskirjat saavat myös 2020-luvulla jatkoa. Konkreettisesti parempaan työllisyyteen tähtäävä toimi on osoittaa 10 miljoonan euron potti muuntokoulutukseen. Tällä saadaan 550 opiskelijaa parempaan asemaan työmarkkinoilla.

Hyvä ehdotus on myös Tekesin avustusten maksatuksiin ehdotettu 40 miljoonan euron lisäys sekä panostukset digitalisaatioon. Tästä nostan esille niin sanotun KIRA-digi-kärkihankkeen, jolla toimeenpannaan rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisointia. Käytännössä kyse on siitä, että kaavoitus ja rakentamisen byrokratia olisi jatkossa läpinäkyvää ja digitaalista. Tämän hankkeen jatkamiseksi ehdotetaan nyt 3,75 miljoonan euron

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

lisärahoitusta, ja on myös hyvä, että matkailun edistämiseen, erityispainopisteenä Kiinan-markkinat, panostetaan nyt.

Arvoisa puhemies! Urheilupoliittikkona kiitän myös Tampereen monitoimiareenalle annetusta 18 miljoonan euron tuesta. On hyvä, että urheilun olosuhteita parannetaan. Lisäksi on arvokasta, että Helsingin ohella myös muualla voidaan jatkossa järjestää vaikkapa jääkiekon MM-kisoja. Toisaalta toivottavaa on, että sama linja jatkuu jatkossakin. Monilla paikkakunnilla — kuten Jyväskylässä, Oulussa, Turussa, Helsingissä — meillä on vireillä yhtä lailla kunnianhimoisia valtakunnallisia liikuntapaikkahankkeita. Näiden hankkeiden kannalta olisi tärkeää se, että kriteerit ovat samat kuin tässä hankkeessa tai esimerkiksi Kymi Ringin kohdalla. Tasapuolisuus tässäkin asiassa olisi hyvin tarpeellista.

16.32 Kari Kulmala si: Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen oli hieman leikkisästi sitä mieltä, että maataloudesta on puhuttu riittävästi. Minä olen sitä mieltä, että ei ole. Viljelijöiden ahdinko on poikkeuksellisen suuri tänä vuonna. Täsmälleen 150 vuotta Suomen historian suurimmasta nälänhädästä, jonka aiheuttivat poikkeuksellisen huonot satovuodet. Me emme halua toistaa tätä, vaan haluamme pitää maanviljelijät tyytyväisinä ja auttaa heidän jaksamistaan tärkeässä työssään. Kylmä ja sateinen kesä on venyttänyt puintikauden poikkeuksellisen myöhäiseksi. On erittäin harvinaista, että vielä lokakuun loppupuolella on merkittävä osa sadosta korjaamatta. Osa sadosta jää peltoon.

Viime yönä Helsinkiin ajaessani näin useita puimureita pelloilla. Viljelijät yrittävät saada edelleen talteen sen sadon, minkä vain voivat. Erot tilojen välillä ovat suuria. Osa viljelijöistä on korjannut parhaan sadon vuosiin, erityisesti rukiin osalta. Yhteistä puiduille viljoille on kuitenkin, että kuivauskustannukset ovat noin kaksinkertaiset ja laatutappiot ovat merkittävät. Hallitus tukee viljelijöitä 25 miljoonalla lisäeurolla. Tämä raha ei ole kokonaan uutta rahaa, vaan 10 miljoonaa otetaan maa- ja metsätalousbudjetin sisältä. Rahat käytetään näin energiaverojen palautuksen korottamiseen.

Vaikka maatalouden saamista tuista puhutaan paljon ja jotkut edustajistakin haluaisivat niistä luopua, löytyy perimmäinen syy viljelijöiden tulojen syöksykierteeseen markkinoinsta. Viljelijöiden tulot ovat romahtaneet samalla, kun kotimaisen ruuan arvostus on korkealla. On oikein auttaa suomalaisen ruuan valmistusta. Tämä 25 miljoonan lisäys auttaa jonkin verran, mutta katseet tulisi suunnata tulevaisuuteen. Kestävät ratkaisut maatalouden kannattavuusongelmiin saadaan vain tuottajan paremmalla osuudella tuotteen loppuhinnasta. Jos tuotteen loppuhinta jakautuisi oikeudenmukaisemmin tuottajan ja kaupan kesken, tukea tarvittaisiin jatkossa vähemmän.

Hallitus tukee Välitä viljelijästä -hanketta miljoonalla eurolla, joka on tarkoitettu viljelijöiden jaksamiseen sekä pitkävaikutteiseen ennalta ehkäisevään hyvinvointityöhön. Pidän tällaista tukemista ensiarvoisen tärkeänä. Meillä ei ole varaa menettää yhtäkään maatalouden parissa toimivaa sen vuoksi, että hän ei enää jaksaa.

Arvoisa puhemies! Olen tavannut viime kuukausina paljon maanviljelijöitä. Fyysistä työtä, paperityötä, viranomaisia sekä sääntöjen ja säiden armoilla olemista, sitä on maanviljelijöiden arki joka puolella Suomea. Keskellä päivää saattaa tulla puhelinsoitto, että seuraavana päivänä on tilalle tulossa valvontaeläinlääkäri. Tällainen soitto tietää viljelijälle aina ylimääräistä työtä, vaikka hän tietäisi, että tilalla on kaikki kunnossa. Vuosittaisten maataloustukien edellytys on, että maanviljelijää valvotaan EU-komission asetuksen säättämä määrä. Tähän toivoisin henkilökohtaisesti jonkinlaista tolkkua, ja sitä ymmärtääkseni toivoo moni muukin. Ja jos olet vielä erehtynyt viljelemään luomua, on tilalla tarkastuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

sia riittävästi. Luomuausetusta sorvataan EU:ssa edelleen, ja siellä on nyt sekä hyviä että huonoja asioita Suomen kannalta. Toivotaan, että huonot asiat jäävät sinne EU:n pöytien ulkopuolelle.

Joka tapauksessa kiitos hallitukselle ripeästä toiminnasta maanviljelyksen kriisitilanteen taltuttamiseksi. Tämä 25 miljoonaa euroa ei varmasti mene hukkaan.

16.36 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä käsittelemme kolmatta lisätalousarviota.

Maatalouden ahdingosta on paljon tässä puhuttu. Todellakin tämän vuoden satonäkymät olivat ensin hyvät ja erinomaiset. Ruis sentään kerettiin puimaan pelloista, ja siitä saatiin erinomainen sato, mutta muille viljoille kävi sitten vähän huonommin, ja aika iso osa jäi meiltä kaikkiaan puimatta, varsinkin vehnää ja vielä sitten lopuksi kauroja. Eli nämäkin olisi kyllä tarvittu nykyiseen kotimaiseen ruuantuotantoon, ilman muuta kaikki jyvät olisi tullut saada talteen sieltä. Tässä ovat Venäjän kaupan vaikutukset vieläkin näkyvissä. Lihan hinta on aika alhainen, samoitte myös kananmunan, ja maitotuotteidenkaan osalta ei ole hurraamista. Eli hyvin moni maatalousyrittäjä on tällä hetkellä taloudellisessa ahdingossa ja myös henkisessä ahdingossa. Siinä mielessä onkin hyvä, että maa- ja metsätalousministeriön valmistelun kautta — täytyy kiittää meidän maa- ja metsätalousministeriämme Jari Leppää — on lähdetty tuomaan uutta kriisipakettia, joka nyt saa tässä kolmannessa lisätalousarviossa myös rahat, eli 25 miljoonaa euroa maanviljelijöiden ahdingon parantamiseksi on hyvä asia.

Lisäksi tässä on erinomainen asia, että välitetään viljelijästä. Aika monella viljelijällä on näin synkän vuoden jälkeen myös synkkiä ajatuksia tulevaisuudestaan. Kuten aikaisemmatkin puhujat ovat todenneet, useita, useita ihmisiä on yksin omien ajatustensa kanssa, oman ahdingonsa kanssa, joten on hyvä, että meillä on välineitä ja hankkeita, millä autetaan maanviljelijää jaksamaan — varsinkin, kun syksy tässä pimenee ja huomataan, mitä siellä viljelaarin pohjalla on tai rahapussin pohjalla. Eli talousarvioesitys tältä osalta, miljoona Välitä viljelijästä -hankkeeseen, on erinomainen.

Ottaisin tässä myös esille huoltovarmuuden kaikinensa. Kriisitilanteiden osalta: mitkä koneet jäävät viljelijöille, mitkä koneet, mitkä traktorit ottaa valtio sitten kriisitilanteessa? Meillä on muutamia viljelijöitä kussakin pitäjässä, jotka ovat kriisiajan viljelijöitä ja tuottavat meille silloin ruokaa. Mutta tässä kokonaisjärjestelmässä, kun mietitään maanpuolustuskoulutusta ja kriisiajan viljelyä ja myös sitten siihen liittyvää koneitten kohdentamista, on vielä tekemistä. Toivonkin, että tämä olisi semmoinen yksi aihe vielä, joka nostettaisiin keskusteluun eduskunnassa ja myös sitten laajemminkin. Huoltovarmuus on tärkeä asia.

Vielä kiitokset tästä Tampereen monitoimiareenasta. Täällä on 18 miljoonaa osoitettu myös sen rakentamiseen. Siinä on iso hanke. Tulee kansi rautatien päälle, ja siihen tulee rakentamista. Siihen tulee lisäksi monitoimiareena, missä voidaan jääkiekkoa pelata, ja päästään junalla hyvin helposti siihen. Tampere on kaikinansa satsannut viime aikoina moniin isoihin kohteisiin, ja varmaan tämä tulee myös viemään Tamperetta tunnettuna jääkiekko-kaupunkina edelleen eteenpäin.

Kiitokset myös tästä innovaatiotuesta, mikä on laivateollisuuteen annettu, 30,9 miljoonaa. Kun rauta on kuumaa, silloin pitää takoa. Meillä on hyviä kohteita ja innovaatioita, mitä uudessa laivateollisuudessa tällä hetkellä tehdään, erilaista sähköön ja robotiikkaan ja siihen liittyvää asiaa. Mutta ottaisinkin tässä myös esille senkin, että kun näitä vanhoja laivoja puretaan, niin meillä on erilaisia kokeita ollut siitä. Uskon, että osa myös esimerkiksi in-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

novaatituesta menee siihen, miten laivoja puretaan siten, että se kaikista vähiten haittaisi ympäristöä ja saataisiin mahdollisimman iso prosentti siitä metallista kierrätykseen. Eli tämänkintyyppistä hanketoimintaa on Turussa, ja toivottavasti se kantaa, ettei näitä laivoja purettaisi epäeettisissä olosuhteissa sitten eri puolilla maailmaa.

16.41 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Täytyy ensinnäkin todeta ja huomata, että tämä kolmas lisätalousarvio on kaikkien hallituspuolueitten yhteinen näkemys, niin että varmaankaan eri momentteja ei kannata kovin paljon ruveta henkilöimään.

Itse olen erittäin iloinen siitä, että viljelijöiden ahdinko nyt aika laajasti tunnustetaan, ja varmaan se johtuu siitä, että hallituksessa on aika paljon ministereitä, joilla on kokemusta maatalouden hallinnonalasta. Erityisesti olen iloinen, että on lähdetty juuri tähän yhteen tärkeimpään asiaan eli maatalouden kulurakenteen purkamiseen, ja tämä energiaverojen palautusten korottaminen on aivan oikea toimenpide. Yleisestikin linjana minun mielestäni kannattaa kiinnittää huomiota siihen, että kun paljon puhutaan tuista ja tuottajahinnoista, niin ne eivät ole synkronissa maatalouden vallitsevan kulurakenteen kanssa, ja se on se suurin ongelma. Kun me teemme yksittäisiä päätöksiä eduskunnassa, hallituksessa ja milloin missäkin, kenties Energiavirastossa, se kokonaiskuva jää ottamatta huomioon. Energiaveroja on jokainen hallitus osannut kyllä korottaa, mutta niitten vaikutus pienyrityksille ja maataloudelle on sitten loppujen lopuksi aika tuhoisa, ja sehän ruvetaan jo nyt näkemään.

Minun mielestäni tätä pitäisi ruveta tarkemmin miettimään myös valtiovarainministeriössä. On helppo käydä kuluttajan kukkarolla ja esimerkiksi autoilijoitten kukkarolla. Viime vuonna tehtiin uusi suomenennätys siinä, kuinka paljon liikenteeltä perittiin veroja: 8 miljardia. Ja kun me tiedämme tänä päivänä, kuinka vähän nuoret ajavat ajokortteja, niin silloin tapahtuu sellainen ilmiö — aivan sama epäoikeudenmukaisuus kuin rakennusten verotusarvon muodostumisessa — että verotus alkaa kohdentua entistä suppeammalle ja entistä valikoidummalle joukolle, joka ei pysty enää valitsemaan, ovatko he verotuksen kohteena vai eivät. Täällä, missä liikenne toimii hyvin, julkinen liikenne, täällä ihminen voi valita, onko hän autoilun verotuksen kohteena vai ei, mutta Itä- ja Pohjois-Suomessa ei voi valita.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja edustaja Rossi. — Edustaja Rossi on... tulossa.

16.43 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Poikas valveill’ on.

Herra puhemies! Tässä on käyty kohta kolme tuntia lisätalousarviokeskustelua, joka on ollut pitkälti myös talouspoliittista keskustelua, myös eriarvoisuuteen liittyvää keskustelua, johon haluan todeta sen, että totta kai arjen ongelmien parissa painivan ihmisen tunne ja todellisuuskäsitelmä ovat konkreettisesti jokapäiväisistä asioista selviämistä. Laskut painavat, tulot voivat olla pienentyneet, tulevaisuus ei näytä hyvälle. Tähän arjen asemaan myös eduskunnan pitää pystyä asettumaan, niin hallituksen, hallituspuolueiden kuin meidän kaikkien kansanedustajien. Ei totuutta, ei leipäjonojakaan voi kieltää eikä niistä silmiään siirtää minnekään.

Tilastot tietysti näyttävät omaa todellisuuttaan, joka nousee ehkä vielä tässä vaiheessa enemmän makrotalouden näkövinkkelistä. Ennen kuin makrotalous — siis tämä bruttokansantuote ja viennin vetäminen ja sitä kautta asioiden paraneminen — on taas siirtynyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

tavallisen ihmisen arkeen, se vie helposti jopa vuosia. Sipilän hallitus on laittanut Suomea kuntoon nyt kahden ja puolen vuoden ajan. Vaalikautta on puolisoitoista vuotta jäljellä. Tämä projekti kestää noin 10 vuotta, ennen kuin koko Suomen talouden kehitys on saatu kulkemaan uudelle uralle. 10 miljardin euron haaste on ollut tämän hallituksen edessä eri toimenpitein saavutettavana. Meidän on vain jokaisen tunnistettava ja tunnustettava, että tämä on vaikea harjoitus. Siitä riittää seuraavalle hallitukselle ja vielä seuraavallekin hallitukselle. Tässä mielessä kyllä pikavoittojen aikaansaaminen on kovin vaikeaa. Siitä, onko hallituksella sitten sydäntä päätöksenteossaan: kyllä sitä pitää olla, ja jos sitä ei ole, niin ainakin me keskustassa sitä vaadimme, että sitä pitää löytyä sieltä ja pitää nähdä se ihmisten arki myös niin, että se todellisuus on aivan oikea.

Arvoisa puhemies! Katselin tuossa tilastoja, jotka varmaan ovat ihan oikeita. Tällä hetkellä muuttovoitto Suomessa tapahtuu pääsääntöisesti Uudellemaalle, Varsinais-Suomeen ja Pirkanmaalle. Omassa kotimaakunnassani Pohjois-Savossa tammi—syyskuun tilastot näyttävät 884 henkilön muuttotappiota. Ainoastaan Kuopion kaupunki on kasvanut 279 henkilöllä, kun vastaavasti viime vuoden vastaavan ajan, alkuvuoden, tilanne oli 830 henkilöä. Eli myös Kuopion kasvu on tältä osin hiipunut.

Mistä tämä kertoo? Se kertoo siitä, että talouden kasvu on lähtenyt nousuun. Nämä rintamaat, joissa ovat nämä edellä mainitut maakunnat — Uusimaa, Varsinais-Suomi, Pirkanmaa — monista syistä, talouden kasvusta johtuen vetävät työvoimaa tällä hetkellä. Kuinka voimme vastata tähän kysymykseen? Se on iso kysymys. Se on iso haaste hallitukselle. Se on iso haaste eduskunnalle. Voi sanoa, että kaikki nämä muut, kolmea maakuntaa lukuun ottamatta, ovat siinä tilanteessa, että ne kaipaavat myös valtion, yhteiskunnan tukitoimenpiteitä. En usko, että siinä auttaa sote-uudistus. En usko, että siinä auttaa maakuntauudistus. Ne ovat valtion toimenpiteitä, jotka luovat ja turvaavat palveluiden toimivuutta, mutta me tarvitsemme nimenomaan elinkeinoelämään, tutkimukseen, kehitystyöhön, koulutukseen panostuksia. Ja niitä saadaan, arvoisa, hyvä vasemmisto-oppositio erityisesti, vain sillä, kun talouden pyörät saadaan pyörimään kokonaisuudessaan.

Valtio ottaa edelleenkin velkaa. Ei velanottoa ole pystytty taistamaan. Ei sitä ole pystytty oppositionkaan toimesta taistamaan. Jos puhutaan muutamista miljoonista tai kymmenistä tai jopa vaikka sadoistakin miljoonista, niin tällä kohta 110 miljardin euron tasokertymällä sillä ei ole käytännössä oikeastaan juuri mitään merkitystä. Mutta me tarvitsemme myös sen tulevaisuuden näkökulman, että Suomen talous on saatava niin kohdilleen, että me emme siirrä näitä omia kulutuslaskujamme seuraaville sukupolville. Se on Suomen 100-vuotisen itsenäisen historian yksi tärkein asia, että me emme siirrä velkaperintöä tuleville sukupolville. Tässä mielessä meidän on pakko vain katsoa asiaa niin, miten me selviämme näiden vuosien yli: tinkimällä, tekemällä enemmän töitä ja sitä kautta saavuttamalla tuloksia. Ja kun sitten vielä tämä EU-kauden vaikein viljelyvuosi on meillä käsillä, niin kyllähän meillä ongelmia piisaa. Niistä voi tietysti syyttää milloin hallitusta, milloin ketäkin, mutta joka tapauksessa maatalous on myös sellainen asia, jossa meidän pitää huoltovarmuuden ja ihmisten toimeentulon ja elämän kannalta pitää tiukasti kiinni linjasta, että Suomessa tulevaisuudessakin on niin maatalouden kuin elintarviketalouden piirissä toimintamahdollisuudet kansan parhaaksi.

16.48 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä 25 miljoonan energiaveron palautus maanviljelijöille on varmastikin täällä kaikissa puolueissa otettu tyytyväisyydellä vastaan. Me olemme itse kukin saaneet niitä uutisia tuolta suoraan viljelijöiltä, minkälaisia tilantei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

ta on. Muun muassa Pohjois-Savossa 20—30 prosenttia viljasta jää kokonaan peltoon ja laatuappiot ovat huomattavat. Todellakin on tilanteita ja tiloja, joissa on jouduttu ajamaan viljasato sinne peltoon ja on erittäin vaikea taloudellinen tilanne. On hankalaa ensi keväänä, kun pitäisi ostaa sitten taas tulevan vuoden tuotantopanokset: millä rahalla ne ostetaan? Nyt tulevat tuet menevät todennäköisesti entisten laskujen maksamiseen, eli hätä siellä tiloilla on oikeasti tosi suuri. Tietysti näitten erilaisten tukitoimien lisäksi, niin kuin täällä on tullut puheenvuoroissa esille, tarvittaisiin sen tuottajahinnan oikeaa tasoa. Sehän on tietenkin se kaiken perusta, ja nämä tukitoimet ovat vain laastaria näissä tilanteissa.

Olen tässä yhteydessä tuonut aiemmin esille, että jollakin tavalla, kun meiltä puuttuu tällä hetkellä kansallinen satovahinkolainsäädäntö ja EU:ssakaan ei tämmöiseen kriisipakettiin lämmenty, olisi hyvin tärkeää, että me kehittäisimme sellaisen vakuutuskorvauksen, jossa olisivat mukana elintarviketeollisuus ja kauppa. Koska kuluttajat haluavat kotimaista viljaa ja kuluttajat haluavat kotimaisia elintarviketuotteita, niin on väärin, että sitten, kun on kehnnot kelit ja menetetään sato, se on yksistään se maanviljelijä, joka on kaikesta siitä vastuussa. Eli pitäisi kehittää joku tämmöinen vastuuvakuutustyyppinen rahasto, josta sitten voitaisiin tämäntyyppisten syksyjen kohdalla ottaa yhteistä vastuuta tilanteesta.

16.50 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Täällä olen tätä keskustelua kuunnellut, ja perussuomalaiset aikaisemminkin nostivat esiin maahanmuuton kustannukset, jotka eivät ole vielä kukaan Suomessa oikein hanskassa. Hallituksella ei ole oikein hanskassa tämä maahanmuuttokysymys, kun ei tiedetä edes, mitä se oikeastaan maksaa, mutta tässä lisätalousarviossa nyt ainakin huomataan vanha tuttu tendenssi, eli tässä lisätään vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavia tukia. Täällä on määrärahalisäys 11,2 miljoonaa euroa. Tämä osoittaa tilanteen, mikä on siirtolaistulvan jälkeen ja tulijamäärien vakiintumisen jälkeen tämmöinen, että ikään kuin rutiininomaisesti myönnetään lisää rahaa. Samoin oikeusturvaavustuksia asianajosektorille myönnetään 1,6 miljoonaa euroa lisää tällä lisätalousarviolla, eli tässäkin reilusti yli 10 miljoonaa suomalaisten veronmaksajien rahaa laitetaan maahanmuuton pohjattomaan kaivoon ja nimenomaan siis humanitääriin siirtolaisuuteen.

Tässä on kyllä isot kysymykset, jotka taustalla vaikuttavat. Miten tyhmiä Suomessa oikeastaan ollaan, kun jokaisen valtion vastuu omista kansalaisistaan ulkoistetaan ja kehitysavusta on tehty ikään kuin enempi tällainen tuontituote? Kyllä odottaisin, että hallitus kiirehtisi tätä maahanmuuton kustannusselvitystä, mistä perussuomalaiset aikanaan hallitusohjelmaan saivat sen kirjauksen, että se tehdään, mutta sitä ei tunnuta tekevän. Ei haluta kertoa kansalle, mitä tämä valtava siirtolaismäärä oikeasti kokonaisuutena maksaa.

16.52 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Käsiteltävässä kolmannessa lisätalousarviossa on lähes pelkästään hyviä asioita. Laivanrakentamisen tukeminen 30:llä ja Tekesin innovaatorahoituksen tukeminen 40 miljoonalla on myös paikallaan, ja erityisesti tässä tilanteessa. Myös 20 miljoonan panostukset digitalisaation ja julkisen hallinnon vahvan sähköisen tunnistamisen välineisiin ovat perusteltuja. Kaikkein tärkeintä tässä lisätalousarviossa on kuitenkin maatalouden tukeminen, sillä huonot sääolosuhteet iskivät pitkään jatkuneen maatalouden tukikriisin päälle.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Petteri Orpo ja maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä valmistelivat yhteensä noin 25 miljoonan euron tukitoimenpiteet vaikeassa sadonkorjuutilanteessa olevien viljelijöiden tilanteen helpottamiseksi. Makeran jo aiemmin päätetyistä rahoista kohdennetaan uudelleen 10 miljoonaa akuutin kriisin lieventämiseksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2017 vp

ja varat viljelijöille on tarkoitus kohdentaa energiaveron palautusjärjestelmän kautta ja EU:n lainsäädännön puitteissa. Kansallisesti maksettaviin luonnonhaittakorvauksiin ehdotetaan myös 21 miljoonan euron kohdennusta. Myös Euroopan unionilta haetaan tukea poikkeuksellisten sääolosuhteiden takia. Hallitus aikoo selvittää kevään 2018 kehysriiheen mennessä, voidaanko EU:n valtiontukisääntöjen pohjalta ottaa käyttöön pysyvä järjestelmä valtiontakausten myöntämiseksi poikkeuksellisista tilanteista johtuvien maatalojen maksuvalmiusongelmien helpottamiseksi. Nämä toimenpiteet ja viljelijöille osoitetut määrärahat tukevat suomalaisten viljelijöiden jaksamista ja tuovat helpotusta hankalaan taloustilanteeseen. Satovahinkojen on arvioitu nousevan jopa 100—150 miljoonaan euroon, joten maatalouden kannattavuuden parantamiseksi tarvitaan tämän lisäksi vielä muitakin ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Tämän kolmannen lisätalousarvion jälkeen nettolainanotto vuonna 2017 tulee olemaan noin 4,5 miljardia euroa. Tämä on tietysti suuri summa, mutta tämä on miljardin verran pienempi kuin alkuperäinen budjetti tältä vuodelta. Tämä on erittäin hyvä asia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.